

Erhvervs- og Selskabsstyrelsen

**Manual
om vurderinger
af administrative
konsekvenser
for erhvervslivet**

Erhvervs- og
Selskabsstyrelsen
Erhvervsministeriet

AUGUST 2000

Indholdsfortegnelse

Indholdsfortegnelse	2	KAPITEL 7: Hvordan bruges konsekvensvurderinger?	31
KAPITEL 1: Introduktion	3	Hvad skal konsekvensvurderingerne bruges til?	31
Hvorfor skal de administrative konsekvenser af nye love og regler vurderes?	3	Hvad er store konsekvenser?	31
De formelle rammer	4	KAPITEL 8: Erhvervsministeriets arbejde med konsekvensvurderinger ..	33
Hvad står der i manualen?	5	Enhed for erhvervsregulering	33
KAPITEL 2: Hvad er administrative konsekvenser?	6	Frivillige ordninger	33
Erhvervsøkonomiske konsekvenser	6	Kontakt	34
Administrative konsekvenser	7		
Typer af administrative aktiviteter	7	BILAG:	
Hvilke typer administrative konsekvenser findes der?	9	1. Motiveret dagsorden af 30. april 1997 – D92	35
KAPITEL 3: Hvad skal vurderes?	11	2. Uddrag af Statsministeriets cirkulære 159 af 16. september 1998 (§6, § 13 samt bilag)	36
Hvilke typer regulering skal vurderes? ..	11	3. Folketingsbeslutning af 6. maj 1999 – B38	38
Hvem skal vurdere reglen?	11	4. Checkliste for hvilken regulering, der skal vurderes	39
Hvornår skal regler vurderes?	13	5. Beslutningstræ – Hvem skal vurdere reglen?	40
KAPITEL 4: Testpanelet	15	6. Grunddataskema	41
Hvad er Testpanelet?	15	7. Skabelon til lovforklaring	42
Hvornår kan Testpanelet bruges?	15	8. Eksempel på lovforklaring	45
Hvordan fungerer Testpanelet?	16	9. Spørgeskemaet til Testpanelet og fokuspaneler	47
Spørgeskemaet	17	10. Eksempel på evaluering fra Testpanelet/et fokuspanel	50
Kvalitet i undersøgelserne	18	11. Skabelon for ekspertvurdering	55
Hvad leverer Testpanelet?	20	12. Eksempel på ekspertvurdering	56
KAPITEL 5: Fokuspaneler	21	13. Eksempel på lovbemærkninger	59
Hvad er et fokuspanel?	21		
Hvornår kan et fokuspanel bruges?	21		
Hvordan fungerer et fokuspanel?	21		
Spørgeskemaet	23		
Kvalitet i undersøgelserne	24		
Hvad leverer et fokuspanel?	26		
KAPITEL 6: Ekspertvurderinger	27		
Hvad er en ekspertvurdering?	27		
I hvilke situationer er en ekspertvurdering velegnet?	28		
Hvornår skal man lave en ekspertvurdering?	29		
Hvordan udarbejdes en ekspertvurdering?	29		

■ Introduktion

Denne manual handler om administrative konsekvensvurderinger for erhvervslivet. Det vil sige vurderinger af ny regulerings virkning på virksomhedernes administrative arbejde. Manualen er tænkt som et redskab til de medarbejdere, der udarbejder erhvervsrelevante lovforslag og bekendtgørelser.

Manualen definerer, hvad der forstås ved administrative konsekvenser. Manualen beskriver, hvornår og hvordan man skal foretage administrative konsekvensvurderinger. Bagerst i manualen er en række bilag, hvor der bl.a. gives eksempler på forskellige typer af konsekvensvurderinger.

Manualen fungerer som et opslagsværk. Nogle af de samme informationer står derfor i flere kapitler. F.eks. står der, hvornår love og regler skal vurderes, i både kapitel 3, hvor det beskrives generelt, og i kapitel 4-6, hvor det gennemgås for tre forskellige vurderingsmetoder. På denne måde kan manualen fungere som et opslagsværk, som man kan benytte ved konkrete sager og tvivlsspørgsmål.

Hvorfor skal de administrative konsekvenser af nye love og regler vurderes?

Det er en del af regeringens erhvervspolitiske strategi, at der skal være høj kvalitet i nye love og regler¹. Det indebærer, at der *forud* for vedtagelsen af ny regulering skal foretages en grundig analyse af den påtænkte reguleringens administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det sikrer det bedst mulige beslutningsgrundlag. I Statsministeriets cirkulære nr. 159 af 16/9 1998 nævnes de administrative konsekvensvurderinger da også som et af de hensyn, der altid bør overvejes i forbindelse med ny lovgivning.

Det er vigtigt at vurdere de følger, ny regulering har for virksomhedernes administration. Hvis virksomhederne bliver pålagt administrative forpligtelser, har de færre ressourcer at bruge på at drive deres forretning. Administrative byrder påfører på den måde virksomhederne omkostninger. Det har betydning for konkurrenceevnen. Det er derfor i samfundets interesse, at virksomhederne pålægges færrest mulige administrative byrder.

I 1996 oprettede regeringen Testpanelet og i 1998 fokuspanelerne for at holde øje med, hvor meget nye love og regler belaster virksomhederne.

---

¹ Jf. kap. 5 i .dk21 – en ny strategi for Danmarks erhvervspolitik.

Når man måler de administrative konsekvenser af et lovforslag, kan man nå at ændre det, hvis det viser sig, at loven vil medføre en u hensigtsmæssig stor administrativ belastning for virksomhederne.

Hvis opgørelserne af de administrative konsekvenser skal kunne bruges som et redskab i den politiske beslutningsproces, er det nødvendigt, at opgørelserne er så konkrete og præcise som muligt, og at de laves så tidligt som muligt. Den mest konkrete måde at måle de administrative konsekvenser på er ved at opgøre virksomhedernes tidsforbrug til administration af love og regler.

De formelle rammer

For at sikre at det bedste beslutningsgrundlag altid er til stede, har Folketinget vedtaget nogle formelle rammer for forberedelsen af nye love og regler. I det følgende præsenteres de retningslinier, der er væsentlige i relation til erhvervslivets administrative vilkår.

Folketinget vedtog i april 1997 motiveret dagsorden D 92 (*jf. bilag 1*). Den motiverede dagsorden pålægger regeringen, at alle relevante lovforslag skal indeholde en opgørelse af, hvor meget mere og/eller mindre administrativt arbejde loven og de efterfølgende regler giver virksomhederne. Samtidig skal der hvert år fremlægges en rapport, der belyser, hvilke love og regler med administrative konsekvenser der er indført eller afskaffet i samtlige ministerier. Denne rapport – **Erhvervslivet og reguleringen** – oversendes til Folketinget i november og indeholder en status over alle erhvervsrelevante lovforslag og bekendtgørelser fra det forrige folketingsår.

I 1998 blev Statsministeriets cirkulære om bemærkninger til lovforslag mv. revideret (*jf. bilag 2*). Det reviderede cirkulære har været gældende fra 1. november 1998. En af ændringerne er kravet om, at de administrative konsekvenser for virksomhederne fremover sidestilles med de erhvervsøkonomiske konsekvenser, så begge dele skal fremgå af lovforslagets almindelige bemærkninger. Det skal også fremgå eksplicit af lovbemærkningerne, hvis lovforslaget ikke har administrative konsekvenser for erhvervslivet.

I foråret 1999 vedtog et enigt Folketing folketingsbeslutning B 38 (*jf. bilag 3*). I den opfordres regeringen til at gøre vurderinger ved hjælp af Testpanelet, fokuspaneler og ekspertvurderinger obligatoriske for alle erhvervsrelevante love. Regeringen opfordres til at stille Testpanelet og fokuspaneler til rådighed for Folketinget samt tilknytte alle ministerier til ordningen. Desuden opfordres regeringen til at medtage vurderingerne i lovforslagenes bemærkninger og vurdere de administrative byrder i forhold til lovens formål.

Tiltagene betyder, at alle lovforslag og bekendtgørelser skal vurderes for deres administrative konsekvenser for erhvervslivet. Det ansvarlige ministerium kan vælge mellem tre metoder: Testpanelet, fokuspaneler og ekspertvurderinger. Vurderinger skal fremgå dels af lovforslagenes bemærkninger og dels i den årlige rapport til Folketinget *Erhvervslivet og reguleringen*.

Hvad står der i manualen?

I kapitel 2 er administrative konsekvenser defineret. Kapitlet indeholder bl.a. en checkliste for, hvad administrative aktiviteter er. Det vil sige, at hvis man er i gang med at udarbejde et lovforslag, kan man holde forslaget op mod checklisten og se, om lovforslaget indeholder administrative konsekvenser og derfor bør vurderes nærmere.

I kapitel 3 er beskrevet, hvilke typer regulering der skal vurderes – og hvornår. Endvidere gives en indledende oversigt over de forskellige metoder, der kan bruges til at vurdere et lovforslag eller en bekendtgørelse.

I kapitel 4-6 gennemgås de tre metoder – Testpanelet, fokuspaneler og ekspertvurderinger – detaljeret. Her kan man slå op, hvis man vil vide, hvordan en undersøgelse i panelet konkret foregår, hvad der gøres for at kvalitetssikre undersøgelser, eller hvad en ekspertvurdering bør indeholde, og i hvilke tilfælde den er velegnet. Der er mange gentagelser i kapitel 4 om Testpanelet og kapitel 5 om fokuspanelerne. Procedurerne i panelerne er meget sammenfaldende, men for at manualen skal kunne tjene som opslagsværk, er den fuldstændige beskrivelse medtaget under begge paneltyper.

Kapitel 7 handler om, hvad konsekvensvurderinger bruges til, og hvad der betegnes som store administrative konsekvenser. I kapitel 8 står der kort om udvidelsen af Enheden for erhvervsregulering.

Bagerst i manualen er en række bilag. De første tre viser det formelle grundlag for de administrative konsekvensvurderinger, som Folketinget har vedtaget. Dernæst følger to beslutningstræer for henholdsvis, hvilke reguleringstyper der skal vurderes, og hvilken metode der bør anvendes. De resterende bilag er skabeloner og eksempler.

■ Hvad er administrative konsekvenser?

Det er vigtigt, at der er en fælles forståelse for, hvad administrative konsekvenser egentlig er. Formålet med dette kapitel er derfor at definere administrative konsekvenser og aktiviteter. Denne definition er også formidlet videre til virksomhederne i Testpanelet og fokuspanelerne.

Erhvervsøkonomiske konsekvenser

De administrative konsekvenser skal ses som en delmængde af de *erhvervsøkonomiske konsekvenser*. Erhvervsøkonomiske konsekvenser omfatter ligeledes direkte omkostninger, ændringer i afsætningsmuligheder og strukturelle virkninger som følge af erhvervsrelateret lovgivning. Dette fremgår af nedenstående figur 1.

Figur 1: Erhvervsøkonomiske konsekvenser

Erhvervsøkonomiske konsekvenser			
Direkte omkostninger	Ændringer i afsætningsmuligheder	Strukturelle virkninger	Administrative konsekvenser

Der er ofte et tæt samspil mellem de forskellige typer af erhvervsøkonomiske konsekvenser. Eksempelvis vil indførelsen af en afgift være en direkte omkostning. Såfremt afgiften overvæltes i prisen på de produkter, som virksomhederne sælger, kan afgiften have betydning for afsætningsmulighederne. Afgiften kan være af en sådan karakter, at nogle virksomheder vil forsøge at investere i udviklingen af nye produktionsmetoder, så produktet ikke længere vil være afgiftspligtigt. Sådanne investeringer kan påvirke de strukturelle forhold på markedet på længere sigt. Samtidig vil der være nogle administrative konsekvenser af afgiften som følge af de administrative aktiviteter, der knytter sig til selve indbetalingen af afgiften, som f.eks. opgørelse af hvor meget der skal betales og selve pengeoverførslen.

Et andet eksempel er, hvis virksomheder bliver pålagt at gennemføre en røgrensning og derefter at indberette den indfangede svovlmængde til en offentlig myndighed. Her vil investeringen i et filter til skorstenen, der kan rense røgen, først og fremmest være en direkte omkostning. Hvis virksomheden lader prisen på sine produkter stige pga. øgede omkostninger, kan det påvirke virksomhedens afsætningsmuligheder. Indkøbet af en måler til at opgøre svovlmængden med henblik på at foretage indberetningen vil derimod være en administrativ konsekvens af den nye lov, ligesom selve

indberetningen vil være det. Indkøb af tælleren er en administrativ konsekvens, fordi den eneste grund til at virksomheden køber tælleren, er for at opfylde en administrativ forpligtelse i relation til det offentlige.

Administrative konsekvenser

Ved *administrative konsekvenser* forstås:

ændringer i administrative aktiviteter i virksomhederne i forbindelse med løn, personale, regnskab, omsætning og produktion mv., som er et krav fra det offentlige

Denne definition fortæller to ting. For det første at administrative konsekvenser ikke kun opstår i det, man normalt forbinder med *administration*. Ofte forbindes administration med bogholderi og lignende, men der kan også være administrative konsekvenser forbundet med f.eks. produktionslinien. Hvis f.eks. producenter af et bestemt miljøfarligt stof pålægges at opgøre produceret og solgt mængde og efterfølgende indberette tallene til Miljøstyrelsen, er det ikke en opgave, virksomhederne udelukkende kan udføre på kontoret. For det andet skal der være tale om et *krav* fra det offentlige. Det er således kun administrative pligter, som det offentlige påfører virksomhederne, der skal måles.

Typer af administrative aktiviteter

Der kan være administrative konsekvenser i tilknytning til syv forskellige typer af administrative aktiviteter i virksomhederne:

- **Tilpasning:**
De administrative *engangsaktiviteter*, der er nødvendige for at kunne håndtere nye administrative pligter. Eksempelvis ændringer af edb- og bogføringssystemer, ændringer af arbejdsgange samt oprettelse af registre og kvalitetsstyringssystemer.
- **Opgørelse:**
En *kvantitativ* indsamling eller sortering af informationer. Eksempelvis blod- og jordprøver, laboratorieundersøgelser, lageroptællinger, beregninger af A-skat, AM-, SP- og ATP-bidrag, moms og punktafgifter mv.
- **Vurdering:**
En *kvalitativ* indsamling af information og/eller beskrivelse af virksomhedsspecifikke forhold. Eksempelvis udarbejdelse af lovpligtigt informationsmateriale, brandinstrukser, beredskabsplaner og arbejdspladsvurderinger (APV).

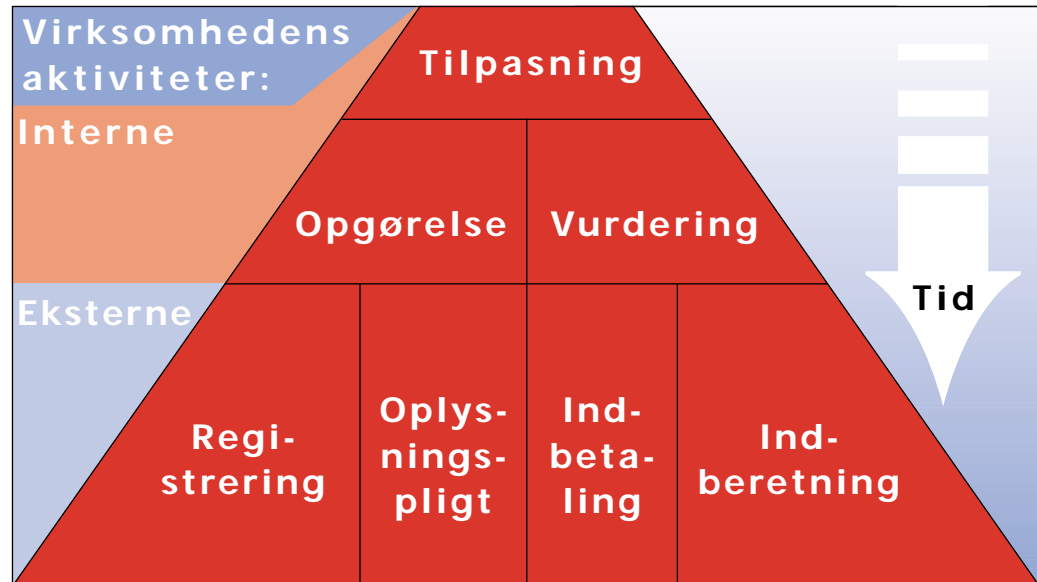
- **Registrering:**
De administrative aktiviteter, der er nødvendige for at foretage en lovpligtig anmeldelse til en offentlig myndighed. Eksempelvis momsregistrering og krav om autorisation.

- **Oplysningspligt:**
De administrative aktiviteter, der er nødvendige for at kunne stille lovpligtige oplysninger til rådighed for borgere og offentlige myndigheder. Eksempelvis opbevaring af dokumentation, udarbejdelse af deklARATIONER og erklæringer, udstedelse af kvitteringer og attester samt skiltning og mærkning.

- **Indberetning:**
De administrative aktiviteter, der er nødvendige for at foretage en lovpligtig levering af bestemte oplysninger til offentlige myndigheder. Eksempelvis at udfylde og indsende oplysningsseddel til Told•Skat eller refusionsanmodning.

- **Indbetaling:**
De administrative aktiviteter, der er nødvendige for at foretage en lovpligtig indbetaling til offentlige myndigheder. Eksempelvis i forbindelse med A-skat, SP- og ATP-bidrag, moms og punktafgifter.

Nye love og regler kan medføre ændringer i én eller flere af de ovennævnte aktivitetstyper. F.eks. vil en ændring i én lov kunne betyde, at virksomhederne alene skal tilpasse deres edb-systemer, mens en ændring af en anden lov kan betyde, at virksomhederne først skal tilpasse deres edb-systemer, dernæst opføre deres lagerbeholdning og endelig indberette resultatet til en offentlig myndighed. Som det fremgår af eksemplet vil der typisk være et kronologisk aspekt i de administrative aktiviteter.

Tilpasninger, opgørelser og vurderinger karakteriseres som virksomhedsinterne aktiviteter, idet de alene udføres inden for virksomheden. Registreringer, oplysningspligt, indberetninger og indbetalinger kaldes derimod virksomhedseksterne aktiviteter, idet de involverer en kontakt med enten borgere eller offentlige myndigheder, jf. figur 2 på næste side.

Antallet af administrative aktiviteter, der bliver indført eller fjernet i forbindelse med nye regler, kan give et fingerpeg om omfanget af byrderne eller lettelserne. Der kan dog også være meget store administrative konsekvenser forbundet med blot én enkelt administrativ aktivitet.

Figur 2: Administrative aktiviteter

Hvilke typer administrative konsekvenser findes der?

Administrative konsekvenser kan være både byrder og lettelser, alt efter om der er tale om flere eller færre administrative pligter. Der kan også ske ændringer af eksisterende regler, indføres nye måder at håndtere de administrative pligter på eller ske ændringer i hyppigheden og tidspunktet for udøvelsen af de administrative pligter. Sådanne ændringer kan medføre både administrative byrder og lettelser.

Der kan skelnes mellem seks typer af administrative konsekvenser:.

- **Omstillingsbyrder:**

Det administrative merarbejde, som virksomhederne får på engangsbasis i forbindelse med omstilling til nye regler..

- **Løbende byrder:**

Det administrative merarbejde, som virksomhederne med jævne mellemrum skal lave (f.eks. en *månedlig* indberetning eller en *årlig* registrering) i forbindelse med nye eller ændrede regler. Administrative pligter, der kun skal gøres én gang af den enkelte virksomhed, men som alle nytilkomne virksomheder også vil skulle gøre, karakteriseres som løbende byrder for samfundet..

- **Løbende lettelser:**

Afskaffelsen af det administrative arbejde, der ellers skulle have været lavet med jævne mellemrum, eller sparet tid i forbindelse med, at eksisterende pligter nu kan varetages på en ny og nemmere måde..

- **Ændret behov for ekstern bistand:**

Ændringer i behovet for ekstern assistance, som virksomheder betaler for, f.eks. fra revisorer, advokater, bankrådgivere, konsulenter mv. Der kan være tale om både øget og mindsket behov, hvor øget behov kan være både engangs- og løbende behov.

- **Anskaffelser:**

Indkøb af hjælpemidler, der er nødvendige for at håndtere de administrative pligter som følge af ny lovgivning. F.eks. hvis en lov indfører lovpligtige blodprøver af husdyr med det sigte at indberette resultatet til en offentlig myndighed. Her vil der bl.a. være behov for anskaffelse af kanyler.² Der kan være tale om både øget og mindsket behov, hvor øget behov kan være både engangs- og løbende behov.

- **Uddannelse af medarbejdere:**

Uddannelse af administrative medarbejdere som følge af nye administrative pligter. En ny lov eller lovændring kan påvirke virksomhedernes administration så kraftigt, at virksomhedens administrative personale skal på kursus for at kunne håndtere reglerne. Der kan være tale om både øget og mindsket behov, hvor øget behov kan være både engangs- og løbende behov.

Omstillingsbyrder, løbende byrder og løbende lettelser påvirker den interne administration i virksomhederne og opgøres i timer. Virksomhedernes brug af ekstern assistance, anskaffelser og uddannelse af medarbejdere opgøres i kroner.

Med udgangspunkt i eksemplet om kravet om indberetning af svovlmængden, vil indkøbet af en måler således kunne betragtes som en administrativ byrde, i form af en omstillingsbyrde, idet måleren er et middel til at opfylde den administrative pligt for virksomheden, dvs. at opføre og indberette svovlmængden. På samme måde vil f.eks. IT-investeringer kunne betragtes som administrative byrder, så længe de er nødvendige for at opfylde administrative krav fra det offentlige.

En administrativ tilpasning til en ny lov eller en lovændring vil altid være en omstillingsbyrde. I tilknytning til opgørelser, vurderinger, oplysningspligt, indberetninger, indbetalinger og registreringer vil der derimod kunne være tale om såvel omstillingsbyrder som løbende byrder og lettelser.

---

² Grænsen mellem direkte erhvervsøkonomiske omkostninger og anskaffelseskonsekvenser kan være svær at drage. Det springende punkt er, om anskaffelsen alene sker for at opfylde en administrativ forpligtelse overfor en offentlig myndighed. Enheden for erhvervsregulering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen er altid behjælpelig med råd i tvivlstilfælde.

■ Hvad skal vurderes?

Hvilke typer regulering skal vurderes?

Alle erhvervsrelevante lovforslag og udkast til bekendtgørelser skal vurderes for deres administrative konsekvenser for erhvervslivet.

Der skal dog være tale om regler, der berører det danske, private erhvervsliv. Regler, der udelukkende berører Grønland eller Færøerne, er der ikke pligt til at vurdere. Der skal dog selvfølgelig også tages hensyn til, at der ikke påføres disse virksomheder unødvendige administrative byrder.

Hvis reglen er udformet som et *lovforslag*, skal vurderingen for administrative konsekvenser ske inden fremsættelse i Folketinget. Det følger af Folketingsbeslutning B38 og Statsministeriets cirkulære. Alle erhvervsrelevante lovforslag skal vurderes. Der findes ingen bagatelgrænse.

Hvis reglen er udformet som en *bekendtgørelse* (eller kan sidestilles med bekendtgørelser), bør vurderingen foretages inden udstedelsen. Kun ved at vurdere konsekvenserne inden bekendtgørelsen udstedes, kan man nå at ændre de administrative pligter, hvis man finder ud af, at der er uforholdsmæssigt store byrder ved bekendtgørelsen. Vurderingerne skal desuden bruges til den årlige rapport. Hvis Enheden for erhvervsregulering modtager vurderingerne løbende, kan enheden offentliggøre alle konsekvensvurderinger på hjemmesiden www.eogs.dk/adm, så offentligheden kan følge med i, hvilke regler der er blevet vurderet, og hvad resultatet er.

Hvis det vurderes, at en bekendtgørelse berører *færre end 200 virksomheder*, behøver den ikke at blive vurderet nærmere for dens administrative konsekvenser for erhvervslivet, medmindre den enkelte virksomhed bebyrdes med mere end 2 timer årligt. Hvis det vurderes, at der er tale om byrder *på mere end 2 timer årligt pr. berørt virksomhed*, skal bekendtgørelsen således vurderes nærmere, uanset hvor mange virksomheder der er omfattet af reglen. Det gælder ligeledes, hvis der er tale om lettelser på over 2 timer årligt pr. virksomhed.

Hvem skal vurdere reglen?

Når det er fastslået, at et lovforslag eller en bekendtgørelse har administrative konsekvenser for erhvervslivet, skal det besluttet, hvilken metode der skal anvendes for at vurdere konsekvenserne.

Der eksisterer i øjeblikket tre metoder til vurdering af administrative konsekvenser: Erhvervsministeriets Testpanel, fokuspaneler og ekspertvurde-

ringer. De tre metoder vil blive gennemgået grundigt hver for sig i kapitlerne 4-6, men her gives en kort oversigt over, hvornår de tre metoder hver især er velegnede.

Erhvervsministeriets Testpanel er hensigtsmæssigt at anvende ved regler, der vil berøre alle typer virksomheder. Det vil sige, at der skal være tale om bred erhvervsregulering. Endvidere skal der være tale om regler, der forventes at have væsentlige konsekvenser for erhvervslivet. Hvis der f.eks. foretages en ændring af en lov, der kun har marginale konsekvenser for virksomhedernes administration, bør man ikke bebyrde Testpanelet med en undersøgelse. Endeligt skal der være tale om lovforslag, der endnu ikke er fremsat, eller bekendtgørelser, der endnu ikke er udstedt. Virksomhederne i Testpanelet deltager, fordi deres vurdering kan spille en rolle i det lovforberedende arbejde.

Fokuspaneler er hensigtsmæssige at anvende ved branchespecifikke regler eller regler rettet mod bestemte virksomhedstyper. Det kan f.eks. være regler, der udelukkende regulerer detailhandlere, eller virksomheder med mellem en og ti ansatte. Som ved Testpanelet skal det være regler med væsentlige konsekvenser for virksomhedernes administration og lovforslag/bekendtgørelser, der ikke er fremsat/udstedt endnu.

Ekspertvurderinger er hensigtsmæssige at anvende ved regler, der har små konsekvenser i forhold til virksomhedernes byrde ved at deltage i en panelundersøgelse. Derudover er ekspertvurderinger hensigtsmæssige, når der er tale om fremtidige hændelser, hvor virksomhederne ikke kan vide, om de bliver berørt af reglerne. I sådanne tilfælde vil virksomhederne ikke være i stand til at vurdere, hvor lang tid de skal bruge på at efterleve reglerne. Desuden er ekspertvurderinger velegnede ved sjældne hændelser, som kun få virksomheder har erfaringer med. I disse tilfælde vil det være vanskeligt at finde et tilstrækkeligt antal virksomheder, som er nødvendig for en panelundersøgelse. Lovforslag, der skal hemmeligholdes inden fremsættelse, er ikke mulige at vurdere i et panel, idet en undersøgelse naturligvis betyder, at virksomhederne får kendskab til indgrebet. Hastelovgivning er det ofte nødvendigt at ekspertvurdere, idet en panelundersøgelse tager mindst 20 arbejdsdage. Endelig er ekspertvurderinger hensigtsmæssige ved rammelovgivning, hvor de konkrete administrative pligter først fastlægges i senere bekendtgørelser. En panelundersøgelse kræver, at pligterne kan beskrives konkret, således at virksomhederne kan tidsfastsætte dem. Dette er ofte ikke muligt ved rammelovgivning, og rammelove bør derfor ekspertvurderes. De senere bekendtgørelser kan vurderes i et panel.

I bilag 5 findes et beslutningstræ, der kan hjælpe med at vælge den rigtige metode til at vurdere erhvervsrelevante lovforslag og bekendtgørelser.

Hvornår skal regler vurderes?

Grundreglen er, at lovforslag skal vurderes inden fremsættelse og bekendtgørelser senest til brug for den årlige redegørelse, der udkommer den 1. november. Enheden for erhvervsregulering opfordrer dog til, at bekendtgørelser konsekvensvurderes inden udstedelse. På den måde kan vurderingen få lov at spille den tiltænkte præventive rolle. Desuden er det lettere at udarbejde vurderingen, mens man udarbejder bekendtgørelsen fremfor at skulle finde oplysningerne senere. Endelig giver det Enheden for erhvervsregulering mulighed for at offentliggøre alle konsekvensvurderinger løbende og dermed offentligheden mulighed for til hver en tid at få en status over, hvilke forventede administrative konsekvenser reglerne har for virksomhederne.

Hovedreglen for anvendelse af Test- og fokuspanelerne er:

HOVEDREGEL:

Test- og fokuspanelernes hovedformål er at indgå som en del af den lovforberedende proces. Derfor skal panelerne primært bruges, før en lov fremsættes eller en bekendtgørelse udstedes.

Hovedreglen skal forhindre, at panelerne bliver unødigt belastet med vurderinger af lovforslag/bekendtgørelser, der allerede er vedtaget/udstedt. Vurderingen skal kunne spille en aktiv rolle i lovgivningsprocessen. Der er dog undtagelser til denne regel. Der er således situationer, hvor Test- og fokuspanelerne kan bruges til at vurdere allerede fremsatte eller udstedte love og bekendtgørelser:

1. Folketinget har opfordret til vurdering

Som følge af B38 af 6. maj 1999 skal Erhvervsministeriet stille Testpanelet til rådighed for Folketinget. Folketinget kan tænkes at opfordre til vurdering i følgende situationer:

- A.** Når der er tale om *hastelovgivning*, det ikke har været muligt at få vurderet af et Test- eller fokuspanel inden fremsættelse/vedtagelse eller udstedelse. Dog forudsættes det, at der foreligger en ekspertvurdering, som er indarbejdet i lovens bemærkninger, såfremt der er tale om en lov.
- B.** Når der er tale om regler, som det har været *nødvendigt at hemmeligholde* indtil fremsættelse eller udstedelse, og som det derfor ikke har

været muligt at få vurderet af et Test- eller fokuspanel inden fremsættelse/vedtagelse eller udstedelse. Dog forudsættes det, at der foreligger en ekspertvurdering, som er indarbejdet i lovens bemærkninger, såfremt der er tale om en lov.

2. Reglerne er blevet ændret væsentligt efter den første vurdering

Nogle gange fører panelvurderingen eller andre forhold til, at regelsættet bliver ændret væsentligt. Afhængig af de nærmere omstændigheder kan der blive foretaget en ny vurdering i et panel.

3. Ekspertvurderingen er utilstrækkelig

Hvis en ekspertvurdering viser sig utilstrækkelig til at belyse alle administrative konsekvenser, kan et panel eventuelt bruges, selv om lovforslaget er fremsat. Loven skal dog skønnes at have væsentlige administrative konsekvenser for erhvervslivet, for at en panelundersøgelse kan finde sted efterfølgende.

■ Testpanelet

Hvad er Testpanelet?

Testpanelet er et af redskaberne, som myndighederne kan bruge til at vurdere de administrative konsekvenser for erhvervslivet af nye reguleringsforslag. Testpanelet består af tre paneler med 500 virksomheder i hvert. Panelerne bliver på skift bedt om at vurdere virkningerne på administrationen af nye love og regler. Panelerne er sammensat tilfældigt ud fra en stikprøve fra Danmarks Statistik.

Virksomhederne i Testpanelet deltager frivilligt og uhonoreret. Panelerne er repræsentative med hensyn til branche, antal ansatte og selskabsform. Det betyder, at det på baggrund af Testpanelets besvarelser er muligt at skønne, hvad virkningen vil være for det samlede danske erhvervsliv.

Testpanelet startede som pilotprojekt i oktober 1996 og blev gjort permanent året efter.

Testpanelet er et tilbud til alle ministerier. En undersøgelse sker på initiativ af ressortministeriet. Hvis et ministerium ønsker at gøre brug af Testpanelet, skal ministeriet selv rette henvendelse til Enheden for erhvervsregulering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. En undersøgelse i Testpanelet skal være foretaget, *inden* lovforslaget fremsættes eller bekendtgørelsen udstedes.

Hvornår kan Testpanelet bruges?

Testpanelet er velegnet til at vurdere nye regler, der vil berøre alle typer virksomheder. Det vil sige, at der skal være tale om bred erhvervsregulering, som rammer på tværs af både brancher og størrelse.

Derudover skal lovforslaget have væsentlige administrative konsekvenser for virksomhederne. Der skal være noget at måle. Hvis et nyt lovforslag kun ændrer marginalt ved de eksisterende administrative pligter, er en undersøgelse i Testpanelet ikke nødvendig.

Endvidere skal der være tale om lovforslag, der endnu ikke er fremsat (for undtagelser, se kapitel 3). Virksomheder i Testpanelet medvirker under den forudsætning, at deres vurdering er et indspark i den lovforberedende proces. Det vil sige, at hvis virksomhederne via deres vurdering gør opmærksom på uhensigtsmæssigheder i lovforslaget, har ministeriet mulighed for at tage vurderingen til efterretning og foretage ændringer.

Bekendtgørelser er sjældent blevet vurderet i Testpanelet, men hvis der er tale om væsentlige bekendtgørelser, der endnu ikke er udstedt, kan en vurdering i Testpanelet være hensigtsmæssig.

Hvordan fungerer Testpanelet?

Når Testpanelet skal vurdere konsekvenserne af ny regulering, modtager virksomhederne en sammenfatning af lovforslaget eller bekendtgørelsen (*lovforklaring*) og et spørgeskema. I sammenfatningen er der fokus på de administrative pligter, lovgivningen indfører eller afskaffer. Virksomhederne vurderer på baggrund af lovforklaringen, hvor lang tid de skal bruge eller kan spare. Enheden for erhvervsregulering modtager spørgeskemaerne, og svarene tages ind i en database. En række statistiske beregninger af de administrative konsekvenser gennemføres, og der udarbejdes en evalueringsrapport, som sendes til det regeludstedende ministerium.

Proceduren ved en Testpanelundersøgelse er:

1. Ministeriet retter henvendelse til Enheden for erhvervsregulering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvis et lovforslag/udkast til bekendtgørelse ønskes vurderet.
2. Enheden for erhvervsregulering sender grunddataskema og skabelon for lovforklaring til ministeriet (*jf. bilag 6 og 7*).
3. Ministeriet udfylder grunddataskema, udarbejder lovforklaringen samt tager stilling til, om der skal indgå et fleksibelt spørgsmål i undersøgelsen (*se afsnittet om **spørgeskemaet** nedenfor*).
4. Enheden for erhvervsregulering godkender lovforklaringen.
5. Materialet sendes ud til Testpanelet, der har 10-14 dages svarfrist³.
6. Enheden for erhvervsregulering kvalitetssikrer Testpanelets besvarelser.
7. Enheden for erhvervsregulering udarbejder evalueringsrapport.
8. Enheden for erhvervsregulering offentliggør rapporten på www.eogs.dk/adm, når lovforslaget er fremsat, eller når bekendtgørelsen er udstedt.

Samlet tager en vurdering i Testpanelet mindst 20 arbejdsdage.

Det er ressortministeriets ansvar at udarbejde en lovforklaring, der giver et dækkende og forståeligt billede af de ændrede administrative pligter. Enheden for erhvervsregulering er dog gerne behjælpelig med råd og vejledning.

---

³ *Virksomhederne har mulighed for at svare skriftligt via en vedlagt svarkuvert eller via internettet.*

Hvis Erhvervsministeriet høres i forbindelse med den almindelige høringsrunde, vil Enheden for erhvervsregulering konkret vurdere, om lovforslaget eller udkastet til bekendtgørelsen er velegnet til en undersøgelse i Testpanelet. Dette vil fremgå af Erhvervsministeriets høringsvar. Det er op til ressortministeriet, om det vil følge Erhvervsministeriets anbefaling.

Det er således ikke påkrævet, at Testpanelet høres i forbindelse med alle lovforslag og udkast til bekendtgørelser. Hvis ressortministeriet vurderer, at der er administrative konsekvenser forbundet med et konkret lovforslag/udkast til bekendtgørelse, er ministeriet dog meget velkommen til at rette henvendelse til Enhed for erhvervsregulering, der gerne er behjælpelig med at vurdere, om en Testpanelundersøgelse vil være hensigtsmæssig.

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet er stort set det samme fra undersøgelse til undersøgelse. En kopi af spørgeskemaet er gengivet i bilag 9. For at det ikke skal blive en administrativ byrde i sig selv for de virksomheder, der deltager i Testpanelet, er det vigtigt, at undersøgelserne kan besvares relativt hurtigt. Derfor skal lovforklaringen være kort og præcis. Spørgeskemaet er også relativt kort og ens fra gang til gang, så virksomhederne ikke skal bruge tid på at sætte sig ind i nye spørgsmål.

Virksomhederne bliver som det første bedt om at tage stilling til, om de er omfattet af lovforslaget eller bekendtgørelsen. Dernæst skal de vurdere på, hvilke områder de bliver berørt. I de næste spørgsmål skal virksomhederne svare på, om de forventer at få mere administrativt arbejde, mindre administrativt arbejde, ændret behov for ekstern bistand, ændret behov for anskaffelser eller ændret behov for uddannelse af administrative medarbejdere (*jf. kapitel 2, afsnittet om **Hvilke typer administrative konsekvenser findes der?***). Endvidere skal de skønne omfanget af konsekvenserne. Det vil sige, at virksomhederne skal sætte tid eller kroner på. Til sidst i spørgeskemaet har virksomhederne mulighed for at komme med kommentarer til reguleringsforslaget.

Ministeriet har mulighed for at inkludere et spørgsmål efter eget valg. Spørgsmålet er dog begrænset af, at der højst må være fem svarmuligheder. Spørgsmålet kan f.eks. bruges til at få ekstra ønsket information fra virksomhederne eller til at nuancere virksomhedernes besvarelser. Hvis der f.eks. ændres på reglerne for virksomhedernes lønindberetninger til det offentlige, kan det være relevant at vide, om virksomhederne benytter sig af et lønservicebureau. Det kan eventuelt være med til at forklare, hvorfor nogle virksomheder forventer større byrder end andre.

Kvalitet i undersøgelserne

For at undersøgelser i Testpanelet får en høj kvalitet, har Enheden for erhvervsregulering indført en række kvalitetscheck i løbet af en undersøgelse.

Det første væsentlige element i en god undersøgelse er en konkret, præcis og letforståelig **lovforklaring**. Det er meget vigtigt, at virksomhederne kun præsenteres for den relevante information, og at pligterne er konkret beskrevet, så de er lette at tidsfastsætte. For at sikre høj kvalitet i lovforklaringerne har Enheden for erhvervsregulering udarbejdet en skabelon (jf. bilag 7). Når ministeriet har udarbejdet en lovforklaring efter skabelonen, bliver den læst igennem af to personer fra enheden. Det er enheden, der giver grønt lys for, hvornår materialet er klar til at blive sendt ud til Testpanelet.

Når besvarelsenerne kommer ind, skal der også laves forskellige kvalitetscheck. For det første bliver det vurderet, om svarprocenten er høj nok til at gennemføre valide beregninger. Testpanelet fungerer ud fra den forudsætning, at de virksomheder, der ikke besvarer spørgeskemaet, vil have samme byrder eller lettelser, som de virksomheder, der har indsendt spørgeskemaet. Denne antagelse er uproblematisk ved en høj svarprocent. Ved en lav svarprocent kan det dog frygtes, at mange virksomheder har undladt at svare, fordi de ikke er omfattet af loven. Derfor gennemfører Enheden for erhvervsregulering en **frafaldsanalyse** i undersøgelser, hvor svarprocenten er under 60. Ved en frafaldsanalyse ringer enheden til de virksomheder, der ikke har svaret, for at høre om deres grund til ikke at deltage. For hver virksomhed noteres det, om virksomheden er omfattet af loven eller ej. Hvis fordelingen er den samme som blandt de virksomheder, der har svaret, og årsagen til den lave svarprocent f.eks. er manglende tid i virksomheden eller lign., foretages beregningerne som normalt. Hvis der derimod tegner sig et billede af, at virksomhederne ikke er omfattet, vil andelen af omfattede virksomheder på samfundsniveau blive nedjusteret.

Det næste kvalitetscheck er en **outlieranalyse**. En outlieranalyse er et check af de ekstreme besvarelser. En ekstrem besvarelse opstår, når en virksomhed svarer meget langt fra gennemsnittet⁴. I sådanne tilfælde ringer enheden den konkrete virksomhed op for at høre, hvad der ligger til grund for dens svar. Det kan være, at virksomheden har misforstået lovforklaringen eller af andre grunde har givet et fejlagtigt skøn. I de tilfælde vil virksomhedens korrigerede svar blive noteret i stedet for, eller virksomhedens besvarelser vil blive taget ud af beregningerne. Det kan også tænkes, at der er specielle forhold i virksomheden, som gør, at virk-

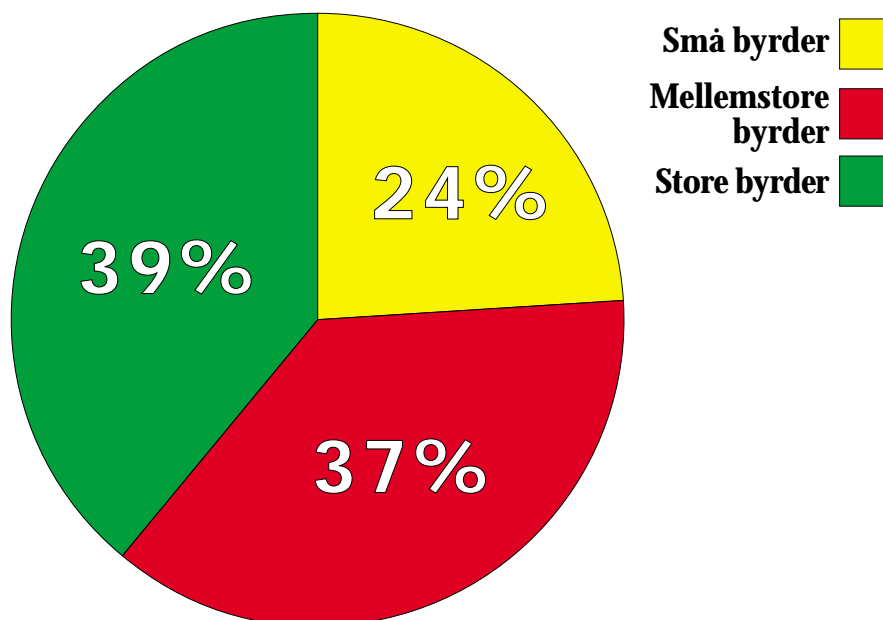
⁴ En besvarelse defineres som outlier, når den er mindst 3 standardafvigelser fra gennemsnittet.

somheden skal bruge meget tid på at efterleve pligterne, f.eks. hvis virksomheden ikke anvender edb. Hvis der er reelle grunde til virksomhedens svar, tæller den med i beregningerne som normalt.

Det hænder, at variationen i besvarelserne er meget stor. Det betyder, at opregningen til samfundsniveau bliver meget usikker. I situationer, hvor usikkerheden⁵ er over 100%, er det meningsløst at beregne et byrde-/lettellesinterval på samfundsniveau. Det kan f.eks. være, at byrderne er mellem -5.000 og +25.000 timer. Statistisk set kan det således ikke udelukkes, at der er tale om lettelser. Vi ved dog, at alle virksomhederne har svaret, at de *vil* få byrder. Intervallet er derfor uden mening. For at afhjælpe situationer, hvor der er høj usikkerhed, er der indført en **tillægsmetode**. Tillægsmetoden går et ambitionstrin ned i forhold til samfundstallet, men formidler alligevel den relevante information fra virksomhederne. Et eksempel på tillægsmetoden vises nedenfor.

Undersøgelsen viser, at ca. 20.000 virksomheder forventes at være berørt af lovforslaget. Det er muligt at dele disse virksomheder ind på forskellige byrdeniveauer. Der opereres med tre byrdeniveauer: små byrder på under to timer om måneden, mellemstore byrder på mellem to og fire timer og store byrder på over fire timer månedligt. Fordelingen ser sådan ud:

Løbende byrder, tillægsmetoden:

⁵ Usikkerheden beregnes ved et konfidensniveau på 90%.

Tillægsmetoden giver på denne måde stadig nyttig information. Vi finder ud af, hvor stor en del af alle danske virksomheder, der forventes at få store byrder, og kan afveje det i relation til lovens formål.

Hvad leverer Testpanelet?

Når en undersøgelse i Testpanelet er afsluttet, bliver en evalueringsrapport sendt til det ansvarlige ministerium (jf. bilag 10). Evalueringsrapporten indeholder en mængde beregninger på to niveauer: dels hvordan konsekvenserne er i stikprøven og dels en opregning af konsekvenserne til samfundsniveau. Af rapporten vil det fremgå, hvor mange virksomheder:

- der forventes omfattet af lovforslaget/bekendtgørelsen
- der forventes at få byrder
- der forventes at få lettelser
- der forventes at få ændret behov for ekstern bistand
- der forventes at få ændret behov for anskaffelser
- der forventes at få ændret behov for uddannelse af administrative medarbejdere

Det vil også fremgå, i hvilket omfang virksomhederne forventer at opleve ovenstående konsekvenser. Det vil sige, at der vil blive sat tid på det interne administrative arbejde og kroner på de administrative konsekvenser af mere ekstern karakter. Endvidere vil det fremgå, hvis bestemte virksomhedstyper eller brancher vil opleve særlige konsekvenser. Endelig fremsendes de kommentarer, virksomhederne er kommet med i undersøgelsen i et bilag.

En undersøgelse i Testpanelet er en kvantitativ undersøgelse. Det er ikke en dybdegående analyse af, *hvordan* virksomhedernes administration bliver påvirket, men i stedet en vurdering af *hvor meget* administrationen forventes at blive påvirket.

Testpanelet giver et fingerpeg om de administrative konsekvenser af et lovforslag eller en bekendtgørelse. Virksomhederne svarer, hvad de forventer konsekvenserne bliver. De faktiske konsekvenser vil oftest være anderledes, når implementeringen af nye pligter har fundet sted. Testpanelet leverer altså virksomhedernes vurdering af deres forventninger.

■ Fokuspaneler

Hvad er et fokuspanel?

Et fokuspanel er et panel af virksomheder, der udtages til at vurdere de administrative konsekvenser af ny erhvervsregulering. Et fokuspanel sammensættes specifikt for det lovforslag eller den bekendtgørelse, der skal vurderes. Afhængig af målgruppens størrelse vil et fokuspanel typisk bestå af ca. 70 virksomheder.

Et fokuspanel udtages af databaser hos Danmarks Statistik. Når målgruppen er identificeret, udtrækkes der en tilfældig stikprøve indenfor den relevante branchekode. Fokuspanelerne drives i samarbejde med et konsulentfirma.

Fokuspanelerne startede som pilotprojekt i foråret 1998 og blev permanent fra januar 1999.

Som Testpanelet er fokuspanelerne et tilbud til alle ministerier. En undersøgelse sker på initiativ af ressortministeriet. Hvis et ministerium ønsker at gøre brug af et fokuspanel, skal ministeriet selv rette henvendelse til Enheden for erhvervsregulering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen. En undersøgelse i et fokuspanel foregår, *inden* lovforslaget fremsættes eller bekendtgørelsen udstedes.

Hvornår kan et fokuspanel bruges?

Fokuspaneler er velegnede til branchespecifik lovgivning eller lovgivning, der retter sig mod bestemte typer virksomheder. Det vil sige erhvervsrelevant lovgivning, der kun berører en vis gruppe af virksomheder. Det kan f.eks. være regulering af producenter, der anvender et specifikt stof (f.eks. PVC), eller regulering af virksomheder med en til ti ansatte.

Som det er tilfældet i Testpanelet, skal der også være tale om væsentlige konsekvenser, for at en undersøgelse bør igangsættes i et fokuspanel. Hvis loven blot ændres på et lille område uden særlig administrativ betydning, er det ikke umagen værd at ulejlige et fokuspanel.

Der skal ligeledes være tale om love og regler, der endnu ikke er fremsat eller udstedt (for undtagelser, se kapitel 3). Virksomhedernes vurderinger skal have lejlighed til at spille ind i det lovforberedende arbejde.

Hvordan fungerer et fokuspanel?

Fokuspanelerne fungerer stort set som Testpanelet. Virksomhederne indenfor målgruppen modtager en sammenfatning af lovforslaget eller

bekendtgørelsen (*lovforklaring*) og et spørgeskema. I sammenfatningen er der fokus på de administrative pligter, lovgivningen indfører eller afskaffer. Virksomhederne vurderer på baggrund af lovforklaringen, hvor lang tid de skal bruge eller kan spare. I stedet for at virksomhederne sender spørgeskemaet ind, bliver de ringet op af et konsulentfirma. I løbet af telefoninterviewet noteres virksomhedens besvarelser og tidsangivelser ud for de enkelte spørgsmål, og alle svarene samles i den samme database, som anvendes ved Testpanelet. De samme statistiske beregninger af de administrative konsekvenser gennemføres, og der udarbejdes en evalueringsrapport, som sendes til det regeludstedende ministerium.

Proceduren ved en fokuspanelundersøgelse er:

1. Ministeriet retter henvendelse til Enheden for erhvervsregulering i Erhvervs- og Selskabsstyrelsen, hvis et lovforslag/udkast til bekendtgørelse ønskes vurderet.
2. Enheden for erhvervsregulering sender grunddataskema og skabelon for lovforklaring til ministeriet (*jf. bilag 6 og 7*).
3. Ministeriet udfylder grunddataskema, udarbejder lovforklaringen, tager stilling til, om der skal indgå et fleksibelt spørgsmål i undersøgelsen og oplyser om den nærmere målgruppe for reguleringen (*se afsnittet om spørgeskemaet nedenfor*).
4. Et konsulentfirma identificerer målgruppen med hjælp fra Danmarks Statistik.
5. Ministeriet godkender målgruppen.
6. Enheden for erhvervsregulering godkender lovforklaringen.
7. Materialet (lovforklaring og spørgeskema) sendes via et konsulentfirma ud til fokuspanelet.
8. Fokuspanelet kontaktes telefonisk indenfor et par dage.
9. Et konsulentfirma kvalitetssikrer fokuspanelets besvarelser.
10. Et konsulentfirma udarbejder evalueringsrapport.
11. Enheden for erhvervsregulering offentliggør rapporten på www.eogs.dk/adm, når lovforslaget er fremsat/bekendtgørelsen er udstedt.

Samlet tager en vurdering i et fokuspanel mindst 20 arbejdsdage.

Det er ressortministeriets ansvar at udarbejde lovforklaringen. Enheden for erhvervsregulering er dog gerne behjælpelig med råd og vejledning.

Hvis Erhvervsministeriet høres i forbindelse med den almindelige høringsrunde, vil Enheden for erhvervsregulering konkret vurdere, om lovforsla-

get eller udkastet til bekendtgørelsen er velegnet til en undersøgelse i et fokuspanel. Dette vil fremgå af Erhvervsministeriets hørings svar. Det er op til ressortministeriet, om det vil følge Erhvervsministeriets anbefaling.

Det er således ikke påkrævet, at et fokuspanel høres i forbindelse med alle lovforslag og udkast til bekendtgørelser. Hvis ressortministeriet vurderer, at der er administrative konsekvenser forbundet med et konkret lovforslag/udkast til bekendtgørelse, er ministeriet dog meget velkommen til at rette henvendelse til Enheden for erhvervsregulering, der gerne er behjælpelig med at vurdere, om en fokuspanelundersøgelse vil være hensigtsmæssig.

Spørgeskemaet

Spørgeskemaet er stort set identisk fra undersøgelse til undersøgelse. En kopi af spørgeskemaet er gengivet i bilag 9. For at det ikke skal blive en administrativ byrde i sig selv for de virksomheder, der deltager i et fokuspanel, er det vigtigt, at undersøgelserne kan besvares relativt hurtigt. Det er derfor, at lovforklaringen skal være kort og præcis. Spørgeskemaet er også relativt kort og opbygget som det i Testpanelet, så de to paneltyper leverer den samme information.

Virksomhederne bliver som det første bedt om at tage stilling til, om de er omfattet af lovforslaget eller bekendtgørelsen. Dernæst skal de vurdere, på hvilke områder de bliver berørt. I de næste spørgsmål skal virksomhederne svare på, om de forventer at få mere administrativt arbejde, mindre administrativt arbejde, ændret behov for ekstern bistand, ændret behov for anskaffelser eller ændret behov for uddannelse af administrative medarbejdere (*jf. kapitel 2, afsnittet om **Hvilke typer administrative konsekvenser findes der?***). Endvidere skal de skønne omfanget af konsekvenserne. Det vil sige, at virksomhederne skal sætte tid eller kroner på. Til sidst i spørgeskemaet har virksomhederne mulighed for at komme med kommentarer til reguleringsforslaget.

Ministeriet har mulighed for at inkludere et spørgsmål efter eget valg. Spørgsmålet er dog begrænset af, at der højst må være fem svarmuligheder. Spørgsmålet kan f.eks. bruges til at få ekstra ønsket information fra virksomhederne eller til at nuancere virksomhedernes besvarelser. Hvis der f.eks. ændres på reglerne for virksomhedernes lønindberetninger til det offentlige, kan det være relevant at vide, om virksomhederne benytter sig af et lønservicebureau. Det kan eventuelt være med til at forklare, hvorfor nogle virksomheder forventer større byrder end andre.

Kvalitet i undersøgelserne

For at undersøgelser i fokuspanelerne får en høj kvalitet, har Enhed for erhvervsregulering indført en række kvalitetscheck i løbet af en undersøgelse. Kvalitetssikringen i fokuspanelundersøgelser er identisk med den for Testpanelundersøgelser.

Det første væsentlige element i en god undersøgelse er en konkret, præcis og letforståelig **lovforklaring**. Det er meget vigtigt, at virksomhederne kun præsenteres for den relevante information, og at pligterne er konkret beskrevet, så de er lette at tidsfastsætte. For at sikre høj kvalitet i lovforklaringerne har Enhed for erhvervsregulering udarbejdet en skabelon (jf. bilag 7). Når ministeriet har udarbejdet lovforklaringen efter skabelonen, bliver den læst igennem af to personer fra enheden. Det er enheden, der giver grønt lys for, hvornår materialet er klar til at blive sendt ud til fokuspanelet.

Når telefoninterviewene er gennemført, og besvarelserne noteret i databasen, skal der også laves forskellige kvalitetscheck. For det første bliver det vurderet, om antallet af gennemførte interviews (svarprocenten) er højt nok til at gennemføre valide beregninger. Med mindre målgruppen er meget lille (under 200 virksomheder), er målsætningen at gennemføre 70 interviews. Afhængigt af tidspresset forsætter konsulentfirmaet, indtil 70 interviews er gennemført. Hvis ministeriet ikke har tid til at afvente flere interviews, vurderes betydningen af det lavere antal interviews i den konkrete situation. Hvis spredningen i besvarelserne er lav, er kvaliteten muligvis i orden. Hvis spredningen er stor, må der sandsynligvis tages forbehold for undersøgelsens kvalitet.

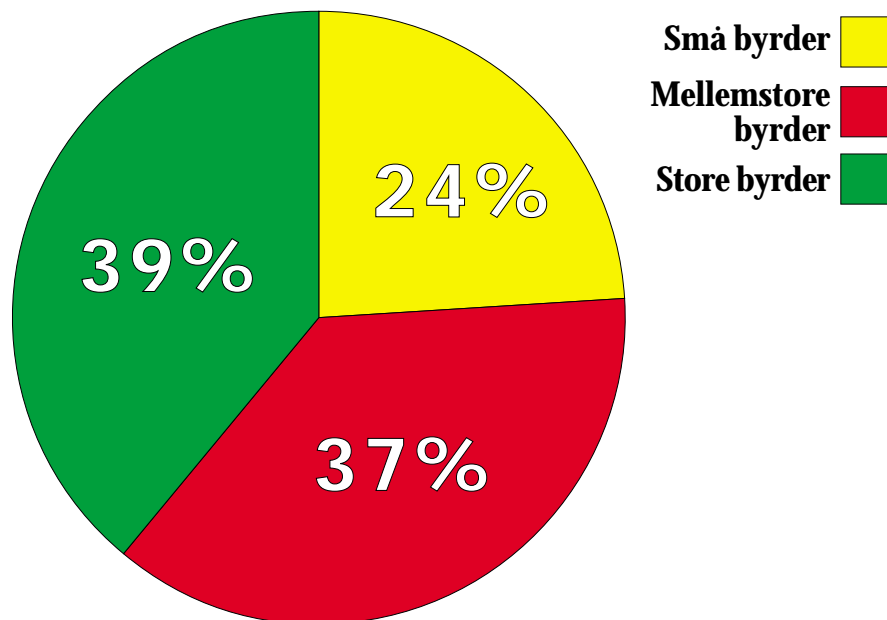
Det næste kvalitetscheck er en **outlieranalyse**. En outlieranalyse er et check af de ekstreme besvarelser. En ekstrem besvarelse opstår, når en virksomhed svarer meget langt fra gennemsnittet⁶. I sådanne tilfælde ringer konsulentfirmaet den konkrete virksomhed op for at høre, hvad der ligger til grund for dens svar. Det kan være, at virksomheden har misforstået lovforklaringen eller af andre grunde har givet et fejlagtigt skøn. I de tilfælde vil virksomhedens korrigerede svar blive noteret i stedet for, eller virksomhedens besvarelser vil blive taget ud af beregningerne. Endelig kan det tænkes, at der er specielle forhold i virksomheden, som gør at virksomheden skal bruge meget tid på at efterleve pligterne, f.eks. hvis virksomheden ikke anvender edb. Hvis der er reelle grunde til virksomhedens svar, tæller den med i beregningerne som normalt.

⁶ En besvarelse defineres som outlier, når den er mindst 3 standardafvigelser fra gennemsnittet.

Det hænder, at spredningen i besvarelsene er meget stor. Det betyder, at opregningen til samfundsniveau bliver meget usikker. I situationer, hvor usikkerheden⁷ er over 100%, er det meningsløst at beregne et byrde-/lettelsesinterval på samfundsniveau. Det kan f.eks. være at byrderne er mellem -5.000 og +25.000 timer. Statistisk set kan det således ikke udelukkes, at der er tale om lettelser. Vi ved dog, at alle virksomhederne har svaret, at de vil få byrder. Samfundsintervallet er derfor uden mening. For at afhjælpe situationer, hvor der er høj usikkerhed, er der indført en **tillægsmetode**. Tillægsmetoden går et ambitionstrin ned i forhold til samfundstallet, men formidler alligevel den relevante information fra virksomhederne. Et eksempel på tillægsmetoden vises i det følgende.

Undersøgelsen viser, at ca. 4.000 virksomheder forventes at være berørt af lovforslaget. Det er muligt at dele disse virksomheder ind på forskellige byrdeniveauer. Der opereres med tre byrdeniveauer: små byrder på under to timer om måneden, mellemstore byrder på mellem to og fire timer og store byrder på over fire timer månedligt. Fordelingen ser sådan ud:

Løbende byrder, tillægsmetoden:

Tillægsmetoden giver på denne måde stadig nyttig information. Vi finder ud af, hvor stor en del af alle danske virksomheder, der forventes at få store byrder, og kan afveje det i relation til lovens formål.

⁷ Usikkerheden beregnes ved et konfidensniveau på 90%.

Hvad leverer et fokuspanel?

Når undersøgelsen i fokuspanelet er afsluttet, bliver en evalueringsrapport sendt til det ansvarlige ministerium (jf. bilag 10). Evalueringsrapporten indeholder en mængde beregninger på to niveauer: dels hvordan konsekvenserne er i stikprøven og dels en opregning af konsekvenserne til samfundsniveau. Af rapporten vil det fremgå, hvor mange virksomheder:

- der forventes omfattet af lovforslaget/bekendtgørelsen
- der forventes at få byrder
- der forventes at få lettelser
- der forventes at få ændret behov for ekstern bistand
- der forventes at få ændret behov for anskaffelser
- der forventes at få ændret behov for uddannelse af administrative medarbejdere

Det vil også fremgå, i hvilket omfang virksomhederne forventer at opleve ovenstående konsekvenser. Det vil sige, at der vil blive sat tid på det interne administrative arbejde og kroner på de administrative konsekvenser af mere ekstern karakter. Endvidere vil det fremgå, hvis bestemte virksomhedstyper eller brancher vil opleve særlige konsekvenser. Virksomhedernes kommentarer til reguleringen vil også fremgå af rapporten.

En fokuspanelundersøgelse er som en Testpanelundersøgelse meget kvantitativ. Undersøgelsen munder ud i en vurdering af, *hvor meget* virksomhedernes administration påvirkes og ikke en analyse af *hvordan*.

Som Testpanelet giver et fokuspanel også et fingerpeg om de administrative konsekvenser af nye love og regler. Det er virksomhedernes forventninger, der måles, og ikke de faktiske konsekvenser, efter at lovgivningen er implementeret.

■ Ekspertvurderinger

I forbindelse med konsekvensvurderinger af administrative forpligtelser stiller Erhvervsministeriet Testpanelet og fokuspaneler til rådighed. Disse måleredskaber er dog ikke altid den mest hensigtsmæssige metode til at opgøre de administrative konsekvenser af ny lovgivning. I nogle tilfælde er det derfor nødvendigt at lade de regeludstedende myndigheder udarbejde et kvalificeret skøn over de administrative konsekvenser for virksomhederne. Denne form for konsekvensvurderinger kaldes *ekspertvurderinger*.

Hvad er en ekspertvurdering?

En ekspertvurdering defineres som ressortministeriets kvalificerede skøn. Dette skøn kan udarbejdes med baggrund i statistikker, erfaringer eller dialog med relevante parter.

Det er vigtigt, at en ekspertvurdering er så konkret som mulig. Det bør derfor tilstræbes, at ekspertvurderinger indeholder et talmæssigt skøn over lovforslagets/bekendtgørelsens administrative konsekvenser for virksomhederne.

En ekspertvurdering bør indeholde følgende elementer:

- En angivelse af, hvor mange virksomheder der forventes at blive berørt af lovforslaget/bekendtgørelsen. Hvis der er tale om bestemte brancher eller virksomheder, der er karakteriseret ved særlige forhold (eksempelvis antal ansatte, omsætning, særlige miljøforhold, organisationsform etc.), bør dette også fremgå.
- En specifikation af ændringerne i de administrative pligter.
- Et skøn over det gennemsnitlige tidsforbrug, den enkelte virksomhed forventes at bruge/spare i forbindelse med ændringerne i de administrative pligter.
- En specificering af, om byrderne er omstillingsbyrder og/eller af løbende karakter.
- En opregning af det gennemsnitlige tidsforbrug/besparelse til samfundsniveau. Antallet af berørte virksomheder multipliceres med det gennemsnitlige tidsforbrug/besparelse. Samfundstallet kan eventuelt angives som et interval. Hvis f.eks. mellem 600 og 800 virksomheder vil blive pålagt en byrde, der vil tage mellem 15 og 30 minutter månedligt, kan samfundsbyrderne skønnes at være mellem 150 og 400 timer pr. måned.
- En vurdering af den enkelte virksomheds behov og det samlede behov for ekstern assistance, anskaffelser af hjælpemidler og uddannelse af administrative medarbejdere (*se kapitel 3 for en definition af disse begreber*).

I hvilke situationer er en ekspertvurdering velegnet?

Ekspertvurderinger er hensigtsmæssige:

1. Når der er tale om konsekvenser, der antages at være **små** i forhold til virksomhedernes byrde ved at deltage i en undersøgelse. Eksempel: Ved ændringen af flagregler ville en undersøgelse i Testpanelet være ude af proportion, fordi byrden ved undersøgelsen er uforholdsmæssig stor i forhold til byrden ved den lov/bekendtgørelse, der indføres.
2. Når der er tale om **fremtidige hændelser**, hvor virksomhederne ikke kan vide, om de vil blive berørt af reglerne. Eksempel: Nye regler i forbindelse med fusioner. Virksomhederne kan ikke vide, om de skal gennem en fusion, og vil derfor have vanskeligt ved at skønne over de administrative konsekvenser.
3. Når der er tale om meget **sjældne hændelser**, som kun meget få virksomheder har erfaringer med. Eksempel: Nye regler i forbindelse med gårdsalg. Gennemsnitligt oplever en landmand et gårdsalg en eller to gange i livet. Det kan derfor være vanskeligt at få et kvalificeret svar fra landmanden, og man kan med fordel vælge at høre f.eks. brancheorganisationer i stedet for.
4. Når der er tale om forslag, der ønskes **hemmeligholdt** længst muligt. Eksempel: Afgiftsregler, hvor en offentliggørelse før tid kan medføre hamstring.
5. Når der er tale om **hastelovgivning**. Ved hastelovgivning er der oftest ikke tid til at gennemføre en panelvurdering, og en ekspertvurdering er derfor den eneste løsning.
6. Når der er tale om **veldefinerede** konsekvenser. Der er tilfælde, hvor myndighederne har så mange oplysninger, at en panelvurdering er unødvendig og dermed alene en belastning for virksomhederne. Det gælder i de tilfælde, hvor myndighederne har oplysninger om både, hvor mange virksomheder der vil blive berørt af regelændringen, og om hvor meget tid virksomhederne vil skulle bruge ekstra eller kan spare. Eksempel: Lov om mærkning af kvæg (antallet af kvæg kendes, opgaven er veldefineret, og tidsforbruget pr. mærkning kan skønnes relativt præcist).
7. Når der er tale om **rammelovgivning**. Ved rammelovgivning, hvor de konkrete administrative pligter først specificeres senere i bekendtgø-

relser, er det mest hensigtsmæssigt at lave en ekspertvurdering. Virksomhederne i et eventuelt panel vil ikke være i stand til at anslå den tid, de skal bruge eller kan spare, hvis ikke de administrative pligter kan beskrives konkret. De senere bekendtgørelser kan eventuelt vurderes i Testpanelet/et fokuspanel.

Det vil altid være et konkret skøn, hvilken vurderingsmetode der er den mest hensigtsmæssige. Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Enhed for erhvervsregulering hjælper gerne med at vurdere, hvordan et lovforslag eller et udkast til bekendtgørelse bedst kan vurderes (*se endvidere bilag 5*).

Hvornår skal man lave en ekspertvurdering?

Konsekvensvurderinger er en del af den lovforberedende proces. De skal derfor som hovedregel foretages, inden en lov fremsættes eller en bekendtgørelse udstedes. Ekspertvurderinger af lovforslag bør fremgå af lovbemærkningerne.

Derudover vil vurderingerne være en del af Erhvervsministeriets årlige rapport til Folketinget, *Erhvervslivet og reguleringen*, hvor der gøres status over et folketingsårs erhvervsrelevante love og regler. Derfor skal ekspertvurderinger sendes til Erhvervs og Selskabsstyrelsens Enhed for erhvervsregulering. Ved indsendelsen af ekspertvurderingen bedes vedlagt en kort sammenfatning af lovforslagets/bekendtgørelsens formål og indhold. Enheden for erhvervsregulering vil løbende gennem året offentliggøre ekspertvurderingerne på Erhvervs- og Selskabsstyrelsens hjemmeside.

Hvordan udarbejdes en ekspertvurdering?

En ekspertvurdering udarbejdes af den myndighed, der udsteder de nye regler. En ekspertvurdering indeholder typisk to vanskelige elementer. Det ene er at fastsætte, hvor mange virksomheder der vil være omfattet af loven/bekendtgørelsen, og det andet er at skønne, hvor meget tid hver virksomhed skal bruge/vil spare på de administrative pligter.

Der er flere steder, man kan hente hjælp til disse vurderinger. Antallet af omfattede virksomheder kan eventuelt anslås af:

- Brancheorganisationer
- Danmarks Statistik
- Told•Skat

Estimeringen af det gennemsnitlige tidsforbrug/besparelse pr. berørt virksomhed kan også være forbundet med vanskeligheder. Følgende fremgangsmåder kan eventuelt anvendes:

- Brancheorganisationer kan kontaktes og spørges om, hvor lang tid de vurderer, at en konkret pligt vil tage, eller hvad omfanget af en lettelse vil være.
- Revisorer eller erhvervsserviceleverandører vil eventuelt kunne bidrage til vurderingen af konsekvenserne for behovet for ekstern service.

Når ministeriet selv estimerer varigheden af en bestemt aktivitet, er det vigtigt at beskrive forudsætningerne for estimatet (*jf. eksemplerne i bilag 12*). Der er flere metoder, man kan estimere ved hjælp af. Man kan bruge sin egen eller andres erfaring og sammenligne med tilsvarende opgaver. Man kan også bede flere personer komme med et kvalificeret skøn og tage gennemsnittet. Uanset metoden er det en fordel at bryde den administrative pligt op i delopgaver (*jf. de administrative aktiviteter i kapitel 2*). Ved at gennemgå de administrative pligter skridt for skridt vil det være lettere at vurdere, hvor lang tid en virksomhed skal bruge eller kan spare.

Du er altid velkommen til at kontakte Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Enhed for erhvervsregulering, hvis du har brug for råd eller vejledning.

■ Hvordan bruges konsekvensvurderinger?

Hvad skal konsekvensvurderingerne bruges til?

Konsekvensvurderinger er et vigtigt middel til at skabe høj kvalitet i nye love og regler. Administrative konsekvensvurderinger hjælper de reguldstedende myndigheder med at blive opmærksomme på omfanget af de administrative konsekvenser, som lovforslag og bekendtgørelser har. Konsekvensvurderingerne skaber et godt beslutningsgrundlag, der gør det muligt for ministerierne og politikerne at vurdere, om fordelene og ulemperne ved reguleringen står mål med hinanden. På den måde er der grundlag for at skabe den bedst mulige balance mellem samfundsmæssige hensyn.

Ved at vurdere de administrative konsekvenser for erhvervslivet specifikt sikres det, at der er opmærksomhed om, hvor mange nye administrative byrder ny erhvervsregulering påfører virksomhederne. Det er vigtigt, at nye love og regler indfører færrest mulige administrative byrder, da omfanget af de administrative byrder har betydning for erhvervslivets konkurrenceevne.

Ved at lave konsekvensvurderinger bliver myndighederne opmærksomme på eventuelle utilsigtede konsekvenser og kan nå at reagere. Myndighederne kan f.eks. ændre specielt byrdefulde dele i lovforslaget/bekendtgørelsen dele eller gøre pligterne lettere at håndtere, f.eks. ved at muliggøre elektronisk indberetning.

Endeligt samles konsekvensvurderingerne i en årlig rapport til Folketinget. Den 1. november hvert år udsendes rapporten ***Erhvervslivet og reguleringen***, der giver alle interesserede et overblik over omfanget af de administrative byrder og lettelser, årets erhvervsrelevante love og bekendtgørelser påførte virksomhederne.

Hvad er store konsekvenser?

Ny regulering kan have store konsekvenser på to niveauer. For det første kan enkelte virksomheder blive voldsomt berørt. Hvis ny regulering pålægger virksomhederne byrder på mere end ***to timer årligt***, bør man være opmærksom. Hvis de samme virksomheder pålægges byrder på to timer fra mange forskellige love og bekendtgørelser, bliver det hurtigt til meget store byrder totalt set.

For det andet kan nye love og regler have store konsekvenser på samfundsniveau om end kun små konsekvenser for den enkelte virksomhed. Hvis en ny lov eller bekendtgørelse har konsekvenser på over **10.000 timer** på samfundsplan, regnes det for store administrative konsekvenser.

■ Erhvervsministeriets arbejde med konsekvensvurderinger

Enhed for erhvervsregulering

Fra starten af folketingsåret 2000/2001 samles ansvaret for de erhvervsøkonomiske og administrative konsekvensvurderinger samt alternative reguleringsformer i Erhvervs- og Selskabsstyrelsens Enhed for erhvervsregulering. Enheden sikrer således, at myndighederne kun får én indgang til Erhvervsministeriet, når der søges rådgivning om erhvervsregulering.

Enheden vil fremover koordinere indsamlingen af materialet til den årlige rapport *Erhvervslivet og reguleringen*. Kontaktpersonerne i ressortministerierne vil derfor kun modtage et hold lister, hvorpå der skal tages stilling til både de økonomiske og administrative konsekvenser af ministeriets regulering. Listerne vil blive udsendt i januar og juli, og der vil blive svarfrist på ca. 1 måned. Selve rapporten vil blive sendt i høring i september.

Enheden har i løbet af foråret 2000 været på besøg i en række ministerier for at vejlede om administrative konsekvensvurderinger. Oplægget var en mundtlig gennemgang af denne manual. Et besøg giver de enkelte sagsbehandlere lejlighed til at stille spørgsmål og komme med kommentarer til de nuværende procedurer mv. Enheden er altid villig til at komme og fortælle om - og diskutere - administrative konsekvensvurderinger, hvis der måtte være en gruppe, der har behov herfor. Du kan kontakte Enheden, hvis du er interesseret i et besøg.

Du er altid velkommen til at kontakte Enheden med spørgsmål eller kommentarer. Vi vil f.eks. meget gerne have løbende feedback på manualen.

Frivillige ordninger

Hidtil er frivillige ordninger ikke blevet vurderet for deres administrative konsekvenser. Frivillige ordninger kan f.eks. være garantiordninger, støtteordninger og tilskudsordninger. Indtil nu er disse ordninger ikke blevet vurderet ud fra begrundelsen, at når virksomhederne opnår en fordel, må de være villige til at påtage sig et vist administrativt arbejde.

Selv om virksomhederne opnår en fordel, er det dog vigtigt, at den frivillige ordning er skruet så hensigtsmæssigt sammen som muligt. Derfor har

en arbejdsgruppe anbefalet, at frivillige ordninger fremover opgøres for deres administrative konsekvenser⁸. Disse opgørelser vil figurere på et separat "byrderegnskab" i den årlige rapport, idet der er tale om en slags frivillige byrder. Derfor bør myndighederne fra næste folketingsår også foretage administrative konsekvensvurderinger af frivillige ordninger på linie med øvrige lovforslag og bekendtgørelser.

K o n t a k t

Enheden for erhvervsregulering kan kontaktes via Erhvervs- og Selskabsstyrelsen på telefon 33 30 77 00. P.t. er kontaktpersonen Katrine Ring Andreassen, telefon 33 30 75 46 og e-mail kra@eogs.dk.

---

⁸ Arbejdsgruppen blev nedsat i forbindelse med udarbejdelsen af regeringens nye erhvervs-politiske strategi – **.dk21** – og bestod af Arbejdsministeriet, Erhvervsministeriet, Finansministeriet, Forskningsministeriet, Ministeriet for Fødevarer, Landbrug og Fiskeri, Justitsministeriet, Miljø- og Energiministeriet, Skatteministeriet, Socialministeriet, Udenrigsministeriet og Økonomiministeriet.

Motiveret dagsorden af 30. april 1997 - D92

Til forespørgsel nr. F 60
Dagsordensforslag nr. D 92

FOLKETINGET 1996-97
Forslag om motiveret dagsorden

(Den 29. april 1997)

AF Mimi Jakobsen (CD), Jacob Buksti (S), Svend Erik Hovmand (V), Pernille Sams (KF), Kjeld Rahbæk Møller (SF), Bjørn Elmqvist (RV), Aage Brusgaard (FP), Kristian Thulesen Dahl (DF) og Jacob Haugaard (UP):

"Folketinget pålægger regeringen

- hvert år - og første gang ved slutningen af folketingsåret 1997-98 - at fremlægge en rapport, der belyser, hvilke love og regler med konsekvenser for de administrative byrder for erhvervslivet, der er indført/afskaffet i samtlige ministerier

- med virkning fra folketingsåret 1997-98 at lade samtlige relevante lov-forslag indeholde en opgørelse af, hvor meget administrativt mer-/mindrearbejde loven og de efterfølgende regler giver virksomhederne i lighed med de erhvervsøkonomiske, miljømæssige og provenumæssige konsekvenser samt

- senest 1. november 1997 at fremlægge konkrete forslag til initiativer, der kan nedbringe virksomhedernes omkostninger til det administrative "bøvl" bl.a. gennem

- en reduktion af love og regler

- en reduktion og forenkling af indberetninger til det offentlige

- at tilskynde virksomhederne til mere egenkontrol og de offentlige myndigheder til mindre detailregulering

- en kortlægning af gebyrer, der især belaster mindre virksomheder

- et udredningsarbejde, der beskriver, hvorledes man kan skabe bedre og mere forståelige love og regler

Folketinget går herefter over til næste sag på dagsordenen."

Uddrag af Statsministeriets cirkulære 159 af 16. september 1998 (§ 6, § 13 samt bilag)

- § 6.** Bemærkningerne bør indeholde en erhvervsøkonomisk konsekvensvurdering, hvis forslaget af ressortministeriet skønnes at ville have væsentlige erhvervsøkonomiske eller administrative konsekvenser for erhvervslivet.
- Stk. 2.* Den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering bør som minimum belyse lovforslagets umiddelbare virkning for omkostningerne i erhvervslivet, herunder de administrative konsekvenser.
- Stk. 3.* Den erhvervsøkonomiske konsekvensvurdering bør foretages i den udstrækning, administrative og datamæssige hensyn giver mulighed herfor, og tilrettelægges på en sådan måde, at hensynet til en smidig lovgivningsproces fortsat varetages, og sådan, at der ikke som følge heraf opbygges nye administrative enheder.
- Stk. 4.* Hvis lovforslaget skønnes ikke at have væsentlige erhvervsøkonomiske konsekvenser, bør dette oplyses i bemærkningerne. På samme måde bør det oplyses, hvis lovforslaget skønnes ikke at have væsentlige administrative konsekvenser for erhvervslivet.
- Stk. 5.* Der henvises i øvrigt til Erhvervsministeriets vejledning »Metoder til opgørelse af lovforslags erhvervsøkonomiske konsekvenser samt administrative konsekvenser for virksomhederne«.
- § 13.** Efter redegørelsen for konsekvenserne af lovforslaget, jf. §§ 4-8 og § 11, redegøres i et skema samlet for lovforslagets konsekvenser i hovedtræk. Skemaet optrykkes efter lovforslagets almindelige bemærkninger. Skemaet udformes som angivet i bilaget til cirkulæret.

Bilag til statsministeriets cirkulære 159 Vurdering af konsekvenser af lovforslag

	POSITIVE konsekvenser/ mindreudgifter (hvis ja, angiv omfang)	NEGATIVE konsekvenser/ merudgifter (hvis ja, angiv omfang)
Økonomiske konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner		
Administrative konsekvenser for stat, kommuner og amtskommuner		
Økonomiske konsekvenser for erhvervslivet		
Administrative konsekvenser for erhvervslivet		
Miljømæssige konsekvenser		
Administrative konsekvenser for borgerne		
Forholdet til EU-retten		

Folketingsbeslutning

af 6. maj 1999 - B38

Vedtaget af Folketinget ved 2. (sidste) behandling den 6. maj 1999

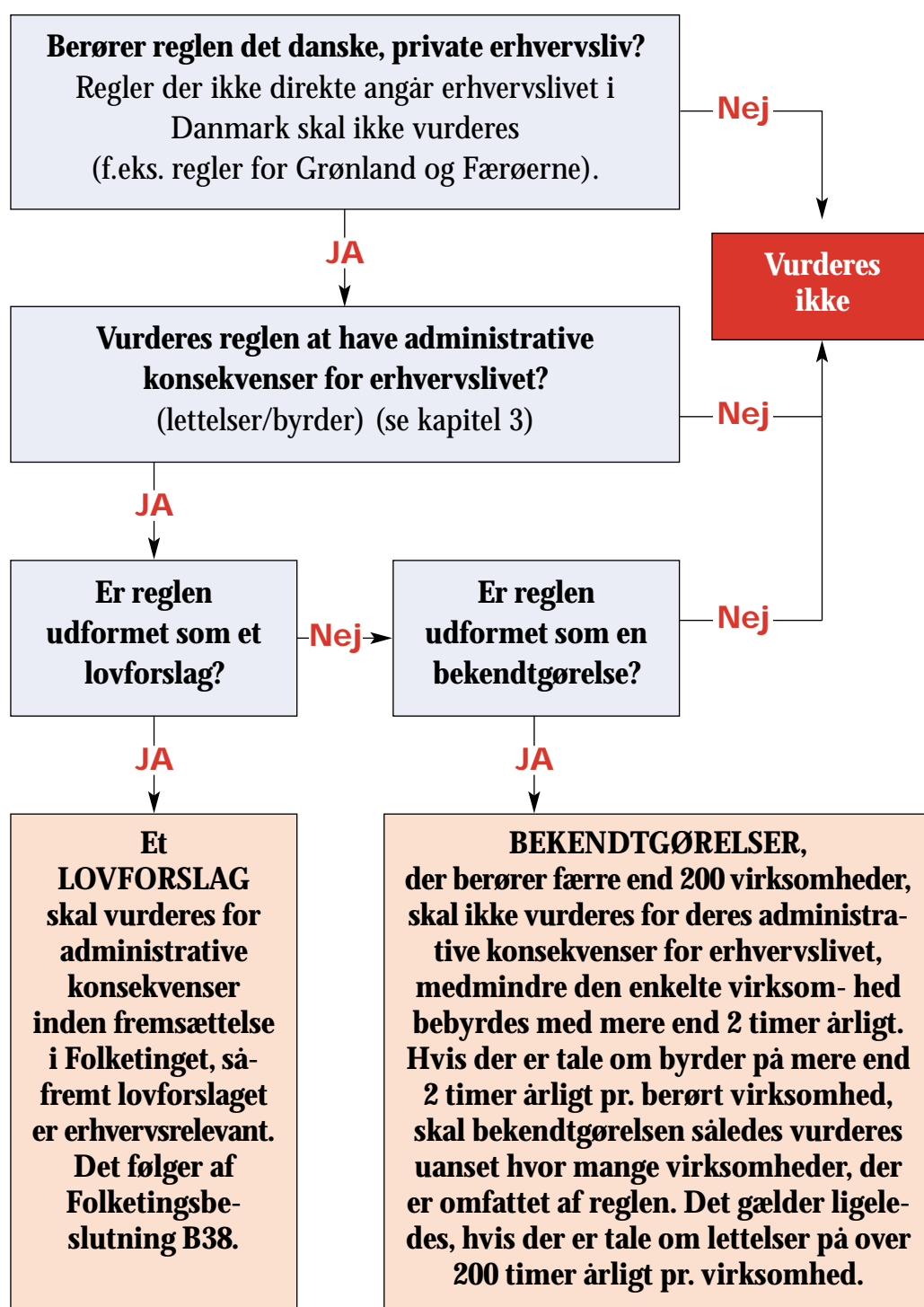
Folketingsbeslutning om regelforenklings gennem obligatorisk vurdering af erhvervsrelevante lovforslags administrative konsekvenser

Med henblik på at forenkle den offentlige administration, nedbringe og forenkle regelmængden samt lette de administrative byrder opfordrer Folketinget regeringen til at effektivisere og systematisere brugen af Erhvervsministeriets testpanel ved

- at stille testpanelet til rådighed for Folketinget med henblik på at vurdere de administrative konsekvenser af al erhvervsrelevant lovgivning,
- at samtlige ministerier tilknyttes ordningen,
- at gøre brugen af testpanelet, fokuspaneler eller ekspertvurderinger obligatorisk, så alle lovforslag, der har betydning for erhvervslivet, konsekvensvurderes for administrative byrder, inden de fremsættes i Folketinget, og
- at forpligte det lovforberedende ministerium til at medtage vurderingerne af de administrative konsekvenser i bemærkningerne til lovforslagene og herunder give en vurdering af de administrative byrder for erhvervslivet set i forhold til lovens formål.

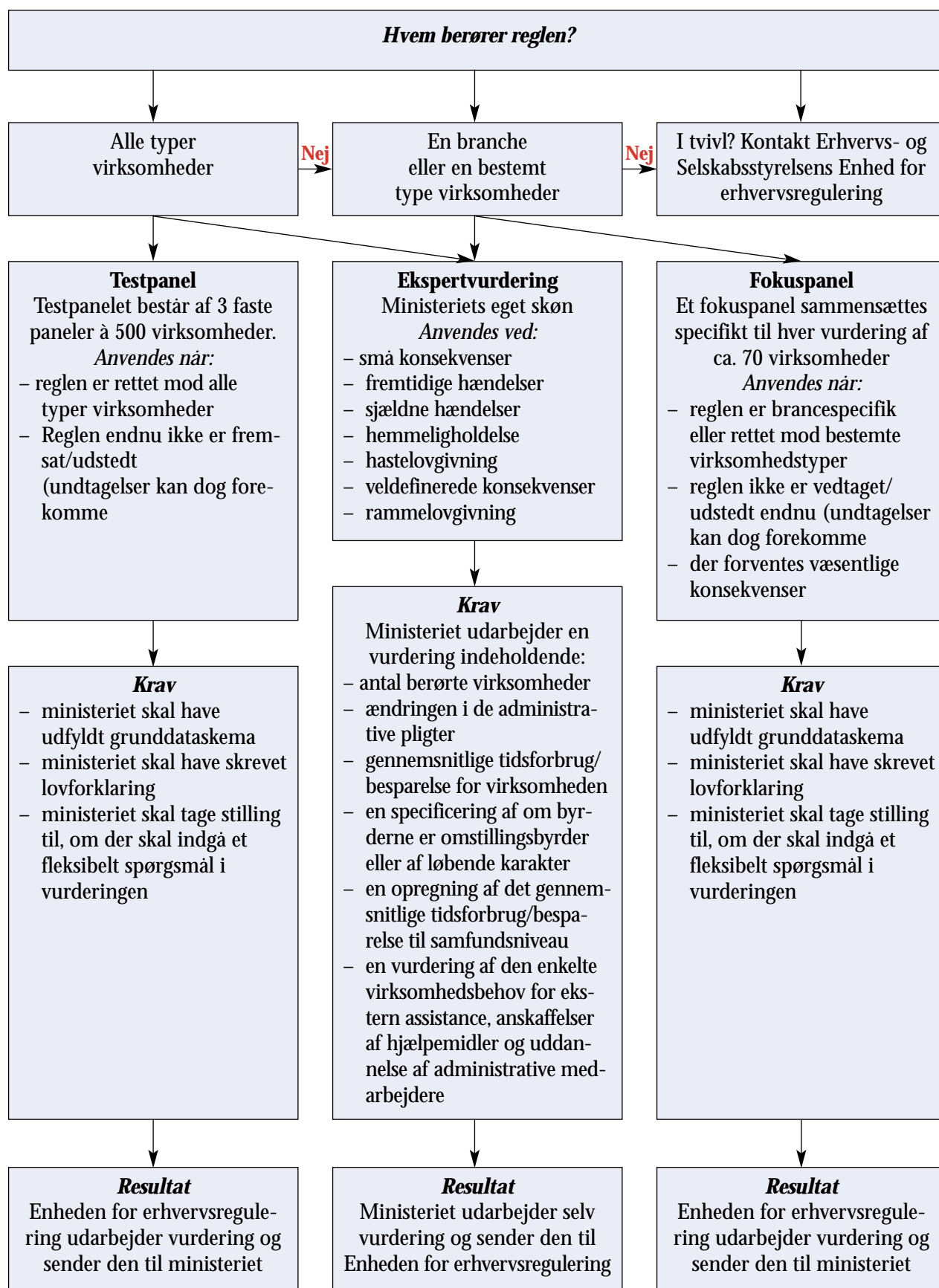
Checkliste for hvilken regulering, der skal vurderes

Når man sidder med et lovforslag eller en bekendtgørelse kan det være svært at gennemskue om, reglen skal vurderes for administrative konsekvenser. Det følgende beslutningstræ skulle gerne give et klart indtryk af, om der skal ske en vurdering eller ej.

Beslutningstræ

- hvem skal vurdere reglen?

Grunddataskema

Navn og nummer på lovforslaget eller udkastet til bekendtgørelsen?

Hvad er formålet med lovforslaget/bekendtgørelsen?

Hvornår forventes det, at den nye lov/bekendtgørelse træder i kraft?

Er der tale om en ændring af en eksisterende lov/bekendtgørelse?
Hvis ja, hvilke(n)?

Hvor mange danske virksomheder (antal) er omfattet af de nye/ændrede regler?

Hvilke brancher er omfattet af de nye/ændrede regler?
(F.eks. handels- og servicevirksomheder, landbruget, industrivirksomheder etc.)

Er de omfattede virksomheder karakteriseret ved særlige forhold?
(F.eks. antal ansatte, omsætning, særlige miljøbelastende virksomheder, organisationsform etc.)

Skabelon til Lovforklaring

Når en lov eller bekendtgørelse skal vurderes for administrative konsekvenser i Testpanelet eller et fokuspanel, er det meget vigtigt, at virksomhederne har et præcist og fyldestgørende grundlag for at vurdere deres byrder eller lettelser. Virksomhederne skal have en detaljeret og let forståelig beskrivelse af de administrative pligter, lovgivningen indfører eller afskaffer. Det giver virksomhederne bedre mulighed for at tidsfastsætte deres byrder eller lettelser mere præcist.

Dårlige lovforklaringer påvirker kvaliteten i undersøgelserne på flere måde. For det første kan vi ikke være sikre på, at virksomhederne har vurderet de administrative konsekvenser, der rent faktisk ligger i lovforslaget. Hvis man ikke spørger rigtigt, får man heller ikke et brugbart svar. For det andet er det svært for virksomhederne at tidsestimere opgaverne præcist, hvis beskrivelsen af opgaverne er dårlig.

En lovforklaring skal indeholde følgende:

1. Overskrift: Navn på lovforslag eller bekendtgørelse
2. Indledning med **baggrunden** for reguleringen, **formålet** og **indholdet** (meget kort).
Eksempel: Indenrigsministeriet planlægger at udstede en bekendtgørelse om brandvænsforanstaltninger i efteråret 1999. Baggrunden for bekendtgørelsen er diskoteksbranden i Göteborg i 1998. Bekendtgørelsen retter sig mod forsamlingslokaler, der udgøres af to eller flere lokaler men kun har én flugtvej. Den nye bekendtgørelse indfører krav om, at der for denne type forsamlingslokaler skal udarbejdes en brand- og evakueringsinstruks. Endvidere skal der føres en løbende journal for lokals stand. Formålet er at øge brandsikkerheden, så uheld kan undgås.
3. Præcisering af hvilke virksomheder, der er omfattet af loven. Dette kan eventuelt gøres i form af en checkliste.
Eksempel 1:
Loven omfatter virksomheder, der producerer færdigpakkede fødevarer og
Loven omfatter virksomheder, der sælger færdigpakkede fødevarer
Eksempel 2:
Loven omfatter kun virksomheder, der a) er aktieselskaber og b) har mere end 10 ansatte.

Det er vigtigt, at virksomhederne hurtigt kan vurdere, om de er omfattet af reguleringen. De skal så at sige kunne screene sig selv ud fra beskrivelsen.

4. Beskrivelse af de administrative pligter, lovgivningen indfører eller afskaffer. Det har vist sig, at konsekvensvurderinger ofte måler mere end blot nye ændringer i pligterne. Således kan en lovændring eller en ændring af en bekendtgørelse virke mere byrdefuld, end det egentlig er tilfældet. I tilfælde af ændringer af love eller bekendtgørelser er det derfor vigtigt at specificere de administrative ændringer, så vurderingen kun måler de nye pligter, lovgivningen indfører. Hvis der er tale om en ændring af en eksisterende lov eller bekendtgørelse, bør pligterne for både den gældende lov og den fremtidige lov altså opremses. Pligterne skal beskrives meget konkret og med angivelse af alle relevante oplysninger.

Eksempel på ny regel:

Der indføres en afgift på stoffet prokyluks. Det betyder, at virksomheder, der **producerer** eller **sælger** produkter med prokyluks, fremover skal opgøre den mængde prokyluks, de har brugt. For producenter vil der således være tale om, at de skal registrere den anvendte mængde prokyluks i produktionen, og forhandlere skal registrere mængden i deres solgte varer. Efterfølgende skal både producenter og forhandlere indbetale en afgift til staten. Afgiften betales pr. gram anvendt prokyluks og skal betales halvårligt. De administrative konsekvenser, der følger af lovforslaget, vil således være en halvårlig opgørelse, en halvårlig beregning af afgiften samt arbejdet med selve indbetalingen.

Eksempel på ændring af regel:

Reglerne om afgifter på stoffet prokyluks ændres. Under de nuværende regler skal både producenter og forhandlere opgøre og indbetale afgiften halvårligt. Med de nye regler skal producenter af stoffet fremover foretage månedsvise indbetalinger, mens forhandlere alene skal indbetale afgiften én gang årligt. Afgiften betales fortsat pr. gram anvendt prokyluks. For producenter betyder det, at de skal registrere den anvendte mængde prokyluks i produktionen, beregne afgiften og indbetale én gang om måneden. Afgiften skal være indbetalt den 10. i hver måned. For sælgere betyder lovændringen, at de skal registrere mængden af prokyluks i deres solgte varer, beregne afgiften samt indbetale den én gang om året. Ændringerne vedrører altså hyppigheden af opgørelser og indbetalinger. For producenter ændres hyppigheden fra 2 gange årligt til 12 gange årligt, men hyppigheden for forhandlere ændres fra 2 gange årligt til en gang årligt. Selve opgørelsen skal foretages som hidtil.

5. Opsummering af forslagets (ændrede) administrative pligter i punktform, hvis lovforslaget/udkastet til bekendtgørelsen er meget omfattende.

Eksempel:

Nuværende regler:

opgøre mængden af _____
indberette resultatet én gang årligt til _____
registrere _____ hos _____

Nyt forslag:

opgøre mængden af _____ og _____
indberette resultatet to gange årligt til _____
registreringspligt ophæves

Lovforklaringen bør kun fylde 1-2 sider. Det er vigtigt, at sproget er let forståeligt, og at pligterne beskrives med tanke på virksomhedernes daglige administration.

Husk at

- ✓ kun administrative pligter skal refereres i lovforklaringen, ikke økonomiske.
- ✓ kun at inkludere administrative pligter for private danske virksomheder, ikke for kommuner, amter eller staten.
- ✓ forklare, hvad ændringen er, så det tydeligt fremgår, hvad forskellen er på de hidtidige og de nye regler.

Eksempel på lovforklaring

Lov om gevinstgivende spilleautomater

Skatteministeriet planlægger at fremsætte et nyt lovforslag om gevinstgivende spilleautomater. Den nye lov skal regulere alle spilleautomater, der er opstillet udenfor kasinoer. Der er flere formål med den nye lov. For det første sigter loven på at bekæmpe det ulovlige marked, der er for spilleautomater. For det andet er den et forsøg på at begrænse ludomani. For det tredje vil loven betyde, at der sker en mere ensartet beskatning af spilleautomater. I dag er spilleautomater pålagt forskellige afgifter alt efter, hvor de er opstillet. For det fjerde skal en afgiftspålæggelse sikre udlodningsmidler til velgørende formål.

Lovforslaget betyder, at der fremover skal ansøges om tilladelse for at opstille en spilleautomat. Desuden skal spilleautomaten forbindes til en kontrolcomputer hos en nyoprettet spillemyndighed. Alle spilleautomater skal give kontantgevinster. Der skal betales en afgift på niveau med kasinoer. Stationære spillehaller kan dog få nedslag i afgiften, hvis spillehallen udlodder midler til lokale velgørende formål.

Hvilke virksomheder bliver omfattet?

- restauranter med alkoholbevilling, der opstiller gevinstgivende spilleautomater
- spillehaller (både stationære og mobile), der opstiller gevinstgivende spilleautomater.

Det bliver fremover ikke tilladt at opstille spilleautomater i restauranter uden alkoholbevilling.

Hvilke administrative pligter indføres?

Den nye lov betyder, at spilleautomater kun kan opstilles i restauranter med alkoholbevilling og i spillehaller. De nye administrative pligter er:

1. Virksomheder, der ønsker at opstille en spilleautomat, skal fremover ansøge om tilladelse. Tilladelsen skal søges hos den nyoprettede spillemyndighed.
2. Alle automater skal forbindes til en kontrolcomputer hos spillemyndigheden. Oplysninger vedrørende omsætning og udbetalte gevinster sendes derefter automatisk til spillemyndigheden én gang om dagen. Samtidig kan det kontrolleres, om en automat er ude af drift.

Denne pligt gælder dog ikke automater, hvor det ikke er teknisk muligt at forbinde spilleautomaten til kontrolcomputeren. Det gælder f.eks. i omrejsende tivolier. For disse automater skal der i stedet afgives en revisorerklæring én gang om måneden.

3. Alle automater vil blive pålagt en afgift, der skal betales én gang om måneden. Angivelse skal indsendes til Told•Skat efter afgiftsperiodens udløb og senest den 15. i den følgende måned. Afgiften forfalder ligeledes den 15. i måneden efter afgiftsperiodens udløb.

Vær opmærksom på, at selve afgiften ikke skal medregnes i denne vurdering. Der skal kun tages stilling til det *administrative* merarbejde, afgiften medfører.

Spørgeskemaet til Testpanelet og fokuspaneler

1. Er virksomheden omfattet af lovforslaget?

- Nej, helt sikkert ikke *(De behøver ikke besvare resten af spørgeskemaet, men blot sende det ind)*
- Muligvis
- Ja

2. Hvilke administrative aktiviteter påvirkes af lovforslaget *(Se informationsmappen side 6-7)*

Internt i virksomheden:

- Tilpasninger - nødvendige engangsaktiviteter
- Opgørelser - beregninger, optællinger og anden indsamling af information
- Vurderinger - beskrivelse af virksomhedsspecifikke forhold

I relation til offentlige myndigheder:

- Registreringer - lovpligtig anmeldelse til offentlig myndighed
- Oplysningspligt - stille lovpligtig information til rådighed for borgere og myndigheder
- Indberetninger - lovpligtig levering af oplysninger til offentlige myndigheder
- Indbetalinger - lovpligtig indbetaling til offentlige myndigheder

-
- Ingen *(De behøver ikke besvare resten af spørgeskemaet)*

3. Vil lovforslaget betyde mere admi- nistrativt arbejde for virksomheden?

- Nej *(Gå til spørgsmål 4)*

-
- Ja, mere administrativt arbejde på **engangsbasis** på ca.:

□□□ timer □□ min.

- Ja, mere **løbende** administrativt arbejde på ca.:

□□□ timer □□ min. pr. måned

4. Vil lovforslaget betyde mindre administrativt arbejde for virksomheden?

Nej (Gå til spørgsmål 5)

Ja, mindre **løbende** administrativt arbejde på ca.:

□□□□ timer / □□ / min. pr. måned

5. Har lovforslaget betydning for virksomhedens brug af ekstern assistance (advokat, revisor, bankrådgivere og konsulenter mm.)?

Nej (Gå til spørgsmål 6)

Ja, mere ekstern assistance på **engangsbasis** for ca.: □□□□□ kr.

Ja, mere **løbende** ekstern assistance for ca.: □□□□□ kr. pr. måned

Ja, **mindre løbende** ekstern assistance for ca.: □□□□□ kr. pr. måned

6. Har lovforslaget betydning for virksomhedens anskaffelse af hjælpemidler, der skal bruges til at håndtere de administrative pligter?

Nej (Gå til spørgsmål 7)

Ja, anskaffelse af hjælpemidler på **engangsbasis** for ca.: □□□□□ kr.

Ja, mere **løbende** anskaffelse af hjælpemidler for ca.: □□□□□ kr. pr. måned

Ja, **mindre løbende** anskaffelse af hjælpemidler for ca.: □□□□□ kr. pr. måned

7. Har lovforslaget betydning for uddannelsen af virksomhedens administrative medarbejdere?

Nej (Gå til spørgsmål 8)

Ja, **mere** uddannelse på **engangsbasis** for.: [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] *kr.*

Ja, **mere løbende** uddannelse for ca.: [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] *kr. pr. måned*

Ja, **mindre løbende** uddannelse for ca.: [ ] [ ] [ ] [ ] [ ] *kr. pr. måned*

8. Hvis De har forslag til alternative/bedre måder at regulere området på, er De meget velkommen til at beskrive dette på bagsiden.

Eksempel på evaluering fra Testpanelet/et fokuspanel

Evaluering af et fokuspanels vurdering af lovforslag om gevinstgivende spilleautomater (L 268) - fremsat 5. april 2000

Lovforslagets formål

Skatteministeriet har fremsat et nyt lovforslag om gevinstgivende spilleautomater. Den nye lov skal regulere alle spilleautomater, der er opstillet udenfor kasinoer.

Der er flere formål med den nye lov. For det første sigter loven på at bekæmpe det ulovlige marked, der er for spilleautomater, og for det andet er den et forsøg på at begrænse ludomani. For det tredje vil loven betyde, at der sker en mere ensartet beskatning af spilleautomater, i dag er spilleautomater pålagt forskellige afgifter alt efter, hvor de er opstillet. Og endelig skal en afgiftspåleggelse, for det fjerde, sikre udlodningsmidler til velgørende formål.

Lovforslagets indhold og administrative opgaver

Lovforslaget betyder, at der fremover skal ansøges om tilladelse for at opstille en spilleautomat. Desuden skal spilleautomaten forbindes til en kontrolcomputer hos en nyoprettet spillemyndighed. Alle spilleautomater skal give kontantgevinster. Der skal betales en afgift på niveau med kasinoer. Stationære spillehaller kan dog få nedslag i afgiften, hvis spillehallen udlodder midler til lokale velgørende formål.

Hvilke virksomheder bliver omfattet?

- restauranter med alkoholbevilling, der opstiller gevinstgivende spilleautomater
- spillehaller (både stationære og mobile), der opstiller gevinstgivende spilleautomater

Det bliver fremover ikke tilladt at opstille spilleautomater i restauranter uden alkoholbevilling.

Den nye lov betyder, at spilleautomater kun kan opstilles i restauranter med alkoholbevilling og i spillehaller. De nye administrative pligter er:

1. Virksomheder, der ønsker at opstille en spilleautomat, skal fremover ansøge om tilladelse. Tilladelsen skal søges hos den nyoprettede spillemyndighed.
2. Alle automater skal forbindes til en kontrolcomputer hos spillemyndigheden. Oplysninger vedrørende omsætning og udbetalte gevinster sendes derefter automatisk til spillemyndigheden én gang om dagen. Samtidig kan det kontrolleres, om en automat er ude af drift.

Denne pligt gælder dog ikke automater, hvor det ikke er teknisk muligt at forbinde spilleautomaten til kontrolcomputeren. Det gælder f.eks. i omrejsende tivolier. For disse automater skal der i stedet afgives en revisorerklæring én gang om måneden.

3. Alle automater vil blive pålagt en afgift, der skal betales én gang om måneden. Angivelse skal indsendes til Told•Skat efter afgiftsperiodens udløb og senest den 15. i den følgende måned. Afgiften forfalder ligeledes den 15. i måneden efter afgiftsperiodens udløb.

Lovforslagets målgruppe og stikprøvens sammensætning

Lovforslagets målgruppe er, som nævnt ovenfor, restauranter med alkoholbevilling, der opstiller gevinstgivende spilleautomater og dels spillehaller (både stationære og mobile), der opstiller gevinstgivende spilleautomater.

Ud fra denne definition af målgruppen har PLS Consult udtrukket en stikprøve på i alt 300 respondenter fra Danmarks Statistiks database "Danske branchekoder", indenfor branchegrupperne:

- Cafeteria, pølsevogne mv.
- Lotteri samt øvrig spillevirksomhed
- Forlystelsesparker
- Værtshuse

Det kan tilføjes, at stikprøven, set i forhold til øvrige fokuspanelundersøgelser, er relativt stor. Det skyldes, at der på forhånd forventedes et stort frafald af respondenter i undersøgelsen.

Undersøgelsens samlede bruttopopulation er, ifølge databasen, i alt 3.197 virksomheder. Det skal her nævnes, at populationen er forsøgt rensset for kasinoer samt anden virksomhed, som oplagt ikke vil blive berørt af lovforslaget.

Af undersøgelsen fremgår det, at 39%, svarende til 45 virksomheder, mener at være omfattet af lovforslaget, hvorfor nettopopulationen kan skønnes til at omfatte 1.256 virksomheder. Dette populationstal udgør følgelig grundlaget for beregninger af lovforslagets administrative konsekvenser på samfundsniveau.

Af undersøgelsens samlede stikprøve var i alt 83 virksomheder enten ikkeeksisterende eller uden telefon. De resterende virksomheder er alle kontaktet mindst fire gange. 85 virksomheder var ikke mulige at træffe indenfor undersøgelsesperioden, mens 19 virksomheder ikke har ønsket at deltage i undersøgelsen.

Der er kommet 113 svar, hvoraf 44 vurderer, at de er omfattet af lovforslaget. Der er i alt 68 respondenter, som vurderer ikke at være omfattet af lovforslaget, og dette er fortrinsvis virksomheder, som ikke har spilleautomater.

Der er foretaget outlier-analyse, der har ført til, at tre besvarelser vedrørende øgede administrative byrder er blevet udeladt af beregningen af de gennemsnitlige administrative byrder.

De administrative konsekvenser

44 virksomheder, svarende til 38%, vurderer, at de vil være omfattet af lovforslaget. 1 respondent er i tvivl, mens 68 virksomheder, svarende til 61%, ikke mener at blive omfattet af lovforslaget.

Administrative omstillingsbyrder

I alt 15 virksomheder, svarende til 34%, vurderer, at lovforslaget vil medføre administrative omstillingsbyrder. Den gennemsnitligt angivne omstillingsbyrde for virksomhederne er ca. 18 timer.

Opskaleret til samfundsniveau er de samlede omstillingsbyrder for virksomhederne beregnet til at befinde sig i intervallet fra 4.400 timer til 11.000 timer.

5 virksomheder svarer, at de vil få brug for ekstra ekstern rådgivning i omstillingsfasen som følge af lovforslaget. Gennemsnitligt beløber dette behov sig til 50.000 kr. pr. virksomhed.

På grund af få observationer i spørgsmålene om ekstern rådgivning er det ikke muligt at foretage en beregning på samfundsniveau.

Løbende administrative byrder

25 virksomheder, svarende til 57%, vurderer, at lovforslaget vil påføre dem en øget løbende administrativ byrde. Virksomhedernes tidsmæssige skøn af omfanget af de ekstra løbende byrder angiver de til gennemsnitligt ca. 48 timer pr. virksomhed årligt.

Opskaleret til samfundsniveau er de løbende byrder for virksomhederne beregnet til at befinde sig i intervallet fra 23.000 timer til 45.000 timer årligt.

7 virksomheder (16%) svarer, at behovet for løbende ekstern assistance i virksomhederne øges som følge af lovforslaget. Gennemsnitligt angiver de et ekstra behov svarende til 1.320 kr. pr. virksomhed på månedsbasis. Opskaleret til samfundsniveau vil udgifterne ligge mellem 160.000 kr. og 370.000 kr. pr. måned og mellem 1.900.000 kr. og 4.400.000 kr. årligt.

Løbende administrative lettelser

Kun 2 virksomheder, svarende til 5%, vurderer, at lovforslaget vil medføre mindre administrativt arbejde end tidligere. Tidsmæssigt beløber denne besparelse sig til gennemsnitligt ca. 24 timer pr. virksomhed årligt.

1 virksomhed mener endvidere, at lovforslaget vil bevirke et fald i virksomhedens behov for ekstern assistance. Det var dog ikke muligt for virksomheden at bestemme denne besparelse nærmere.

På grund af for få observationer i spørgsmålene om løbende ekstern rådgivning er det ikke muligt at foretage en opregning på samfundsniveau.

Kvalitative kommentarer til lovforslaget

Flere af de adspurgte virksomheder er enige om, at en plombering af tælleapparaterne på spilleautomater eller lignende vil være at foretrække frem for det kontrolsystem, som indføres med lovforslaget. En respondent mener, at det vil være svært at kontrollere maskinerne, når der opstår fejl.

Flere af virksomhederne angiver, at de vil blive påført betydelige økonomiske tab som følge af lovforslaget. Nogle vurderer, at de vil være nødt til at lukke eller skille sig af med automaterne. Flere respondenter mener, at lovgivningen vil betyde en forskelsbehandling i forhold til Tipstjenesten.

Kommentarerne fra de mindre virksomheder er overvejende rettet mod den øgede beskatning og de øgede administrative byrder. De større virksomheder synes især at være utilfredse med, at de rammes af lovgivning-

gen, da de i dag er momsregistrerede, og finder at man burde koncentrere indsatsen mod de mindre virksomheder. Flere af de større virksomheder synes også mere positive overfor lovforslaget og den øgede kontrol på området. Enkelte udtrykker ønske om, at der bliver øget kontrol af spilleklubber og støtteforeninger og snyd ved foreningsdække over regnskaber.

Vurdering af validiteten af undersøgelsens resultater

Det er PLS Consults indtryk, at de interviewede virksomheder generelt har forstået problemstillingerne i ændringen og til en vis grad har været i stand til at besvare spørgsmålene i interviewundersøgelsen. Som nævnt ovenfor har en række virksomheder udtrykt kritik af lovforslagets regulering af spilleautomater og især af de økonomiske konsekvenser, som lovforslaget forventes at medføre for nogle virksomheder. Det kan ikke udelukkes, at denne holdning i visse tilfælde har influeret virksomhedernes svar på spørgsmålet om administrative konsekvenser, således at de administrative byrder kan være overvurderede af nogle virksomheder. Det har imidlertid ikke været muligt at afdække dette forhold nærmere indenfor undersøgelsens metodemæssige rammer.

Det skal endvidere som et grundlæggende forbehold nævnes, at det er vanskeligt for virksomhederne at vurdere implikationerne af ny lovgivning på et så forholdsvist tidligt tidspunkt, hvor virksomhederne endnu ikke har oplevet lovgivningen i praksis. Dette resulterer konkret i vanskeligheder ved at bestemme konsekvensernes karakter og tidsmæssige omfang.

Med dette forbehold in mente finder PLS Consult, at validiteten af undersøgelsens resultater er acceptabel, som en foreløbig indikator på hvilke administrative konsekvenser bekendtgørelsen vil få for virksomhederne.

Skabelon for ekspertvurdering

Ved indsendelsen af ekspertvurderingen bedes vedlagt en kort sammenfatning af lovforslagets/bekendtgørelsens formål og indhold.

En ekspertvurdering bør indeholde følgende elementer:

- En angivelse af hvor mange virksomheder, der forventes at blive berørt af lovforslaget/bekendtgørelsen. Hvis der er tale om bestemte brancher eller virksomheder, der er karakteriseret ved særlige forhold (eksempelvis antal ansatte, omsætning, særlige miljøforhold, organisationsform etc.) bør dette også fremgå.
- En specifikation af ændringerne i de administrative pligter.
- Et skøn over det gennemsnitlige tidsforbrug den enkelte virksomhed forventes at bruge/spare i forbindelse med ændringerne i de administrative pligter.
- En specificering af om byrderne er omstillingsbyrder og/eller af løbende karakter.
- En opregning af det gennemsnitlige tidsforbrug/besparelse til samfundsniveau. Antallet af berørte virksomheder multipliceres med det gennemsnitlige tidsforbrug/besparelse. Samfundstallet kan eventuelt angives som et interval. F.eks. hvis mellem 600 og 800 virksomheder vil blive pålagt en byrde, der vil tage mellem 15 og 30 minutter månedligt, kan samfundsbyrderne skønnes at være mellem 150 og 400 timer pr. måned.
- En vurdering af den enkelte virksomheds behov og det samlede behov for ekstern assistance, anskaffelser af hjælpemidler og uddannelse af administrative medarbejdere (*se kapitel 3 for en definition af disse begreber*).

Eksempel på ekspertvurdering

Nedenfor gives to eksempler på ekspertvurderinger. Den første er en bekendtgørelse fra Fødevaredirektoratet, og den anden er et lovforslag fra Erhvervsministeriet.

Bekendtgørelse nr. 1005 af 15. december 1999 om betaling for kontrol af fødevarer og levende dyr mv. har bl.a. til formål at samle de hidtidige afgiftsbestemmelser i et regelsæt og at gennemføre EU-regler om afgifter af fisk og fiskevarer.

Bestemmelsen i §21, stk. 2 pålægger virksomhederne ekstra byrder. I henhold til bestemmelsen skal alle autoriserede fiskevirksomheder en måned efter et kvartals udløb til fødevareregionen indsende et af regionen udsendt indberetningsskema. Skemaet, der skal danne grundlag for beregningen af virksomhedernes betaling af tonnageafgift til dækning af kontroludgifterne, skal indeholde oplysninger om mængden af fisk og fiskevarer leveret til virksomheden.

Hver skemaudfyldelse skønnes at tage ca. 15 minutter, hvorefter det samlede årlige tidsforbrug vil være ca. 1 time pr. virksomhed. Det er herved forudsat, at virksomhederne på forhånd har de pågældende oplysninger til rådighed.

Der er ca. 350 virksomheder omfattet af ordningen. Det samlede tidsforbrug i forbindelse med indberetningen vurderes derfor at være ca. 350 timer pr. år.

Ekspertvurdering af de administrative konsekvenser ved fusionskontrol

Det overvejes at ændre konkurrenceloven. Derfor skal der udarbejdes en vurdering af de administrative konsekvenser for erhvervslivet. Da de foreslåede regler om fusionskontrol forventes at berøre mindre end 10 fusioner om året, skønnes forslaget ikke egnet til forelæggelse for Erhvervsministeriets Testpanel eller et fokuspanel.

Som alternativ udarbejdes en ekspertvurdering af de administrative konsekvenser af lovforslaget.

Virksomheder omfattet af fusionsreglerne

Fusionskontrol skal kun omfatte visse større fusioner. Fusioner anmeldes til Konkurrencestyrelsen når:

- 1) de deltagende virksomheder tilsammen har en samlet årlig omsætning i Danmark på mindst 3 mia. kr., og mindst to af de deltagende virksomheder hver især har en samlet årlig omsætning i Danmark på mindst 200 mio. kr., eller
- 2) mindst én af de deltagende virksomheder har en samlet årlig omsætning i Danmark på mindst 3 mia. kr., og mindst én af de øvrige deltagende virksomheder har en samlet årlig omsætning på verdensplan på mindst 3 mia. kr.

På baggrund af fusionsaktiviteten de seneste år skønner Konkurrencestyrelsen, at der vil ske anmeldelse af ca. 10 fusioner årligt. Det antages, at de 10 fusioner vil involvere ca. 25 virksomheder årligt.

Virksomhedernes administrative pligter

Fusioner omfattet af lovforslaget skal anmeldes til Konkurrencestyrelsen. Der skal indgives én samlet anmeldelse for hver enkelt fusion. Til brug herfor vil Konkurrencestyrelsen udarbejde et anmeldelsesskema. På nuværende tidspunkt er det ikke fastlagt, hvilke oplysninger der skal afgives i anmeldelsen. En anmeldelse vil dog bl.a. skulle indeholde oplysninger om:

- virksomhedernes aktiviteter
- virksomhederne, ejer og kontrolforhold
- fusionens art
- redegørelse for de relevante markeder, herunder aktuelle og potentielle konkurrenceforhold
- forskning og udvikling
- samarbejdsaftaler

Fortsettes næste side

Tidsforbruget for udarbejdelse af en anmeldelse vil først og fremmest afhænge af fusionens omfang og kompleksitet. Virksomheder vil på forhånd have mulighed for at diskutere indholdet af anmeldelsen med Konkurrencestyrelsen.

Til brug for udarbejdelse af anmeldelsen vil virksomheden formentlig skulle anvende advokat/revisor. Det estimerede tidsforbrug for virksomhed og rådgivers udarbejdelse af anmeldelse skønnes sammenlagt at udgøre 200 timer pr. fusion.

Efter anmeldelsen vil der komme yderligere byrder for virksomhederne i forbindelse med udarbejdelse af supplerende oplysninger, forhandlinger etc. Endvidere vil det ofte være nødvendigt for konkurrencemyndighederne at indhente oplysninger fra brancheorganisationer og konkurrerende virksomheder med henblik på deres vurdering af fusionen.

Omfanget af dette efterfølgende arbejde vil afhænge af, i hvilket omfang fusionen skaber problemer for konkurrencen. Mange fusioner vil være konkurrencemæssigt uproblematisk og derfor ikke kræve noget efterfølgende arbejde for virksomhederne. Men enkelte vil kræve en længerevarende tilbundsgående undersøgelse, som vil kræve udarbejdelse af yderligere materiale fra virksomhedernes side. Dette skønnes at ville ske i 2 fusioner årligt. Det skønnede tidsforbrug for de involverede virksomheder samt udarbejdelse af oplysninger hos konkurrenter og brancheorganisationer skønnes samlet at udgøre 800 timer for de to fusioner.

Administrative byrder på samfundsniveau

Ved skønsmæssigt 10 fusioner om året, hvoraf 2 vil kræve yderligere byrder på grund af konkurrenceproblemer, vil den samfundsmæssige byrde udgøre ca. 2.800 timer om året.

Eksempel på Lovbemærkninger

Forslag til lov om autorisation af elinstallatører

Et fokuspanel bestående af 23 virksomheder (elinstallatører og elskaber) har vurderet lovforslaget. Det menes, at ca. 2.300 elinstallatører og elskaber vil være omfattet af lovforslaget.

64% af fokuspanelet forventer, at lovforslaget vil medføre administrative omstillingsbyrder. Omstillingsbyrden pr. virksomhed er gennemsnitligt ca. 11 timer og er hovedsageligt knyttet til opbygning af et kvalitetsstyringssystem. Opregnet til samfundsniveau forventes omstillingsbyrderne at være mellem 6.700 og 25.000 timer.

På samfundsniveau forventes 20% af de berørte virksomheder at få små omstillingsbyrder på under 2 timer. 25% forventes at få mellemstore byrder på mellem 2 og 4 timer, mens 55% skønnes at få store omstillingsbyrder på over 4 timer.

76% af fokuspanelet forventer løbende administrative byrder som følge af lovforslaget på gennemsnitlig ca. 42 timer årligt. De løbende byrder relaterer sig primært til en månedlig indberetningspligt. På samfundsniveau skønnes de løbende byrder at være mellem 28.000 og 120.000 timer årligt.

På samfundsniveau forventes ca. 40% af de berørte virksomheder at få små løbende byrder på under 2 timer pr. måned. 40% forventes at få mellemstore byrder på mellem 2 og 4 timer, mens 20% skønnes at få store løbende byrder på over 4 timer pr. måned.

20% af fokuspanelet forventer et behov for ekstern bistand på engangsbasis på gennemsnitligt ca. 2 timer. Endelig forventer 12% et behov for løbende ekstern bistand som følge af lovforslaget, uden dog at kunne skønne omfanget. Det er ikke muligt at foretage opregninger til samfundsniveau mht. ekstern bistand pga. for få svar.

Samlet forventes lovforslaget at have relativt store omstillingsbyrder på samfundsniveau og ligeledes store løbende administrative byrder.